

Consideracions jurídic-legals que atén a un professional veterinari

Elizabeth Marco Hilsdon

Isabel Martínez Nieto

Bárbara Nieto Nieto

5è Facultat de Veterinària

Universitat Autònoma de Barcelona

ÍNDEX

Introducció al tema.....	4
1. Organitzacions dels Col·legis Veterinaris català.....	5
1.1. Organització a nivell del territori català.....	5
1.2. Organització a nivell de Barcelona (COVB).....	6
2. Estatuts Col·legi Oficial de Veterinaris de Barcelona (COVB).....	7
2.1. Estatuts referents a les funcions del COVB.....	7
2.2. Estatuts sobre òrgans del Col·legi.....	8
2.3. Estatuts referents a la col·legiació.....	9
2.4. Estatuts referents a la pèrdua de la condició de col·legiat.....	9
2.5. Estatuts referents a la suspensió i inhabilitació.....	10
2.6. Estatuts dels drets dels col·legiats en exercici.....	10
2.7. Estatuts sobre els deures dels col·legiats.....	10
2.8. Estatuts sobre prohibicions als col·legiats.....	11
2.9. Estatuts sobre incompatibilitats per exercir la professió veterinària.....	12
2.10. Estatuts sobre quotes dels col·legiats.....	12
2.11. Estatuts sobre el règim de responsabilitats dels col·legiats.....	13
2.12. Normativa deontològica sobre les denúncies.....	17
3. Responsabilitats derivades de la pràctica veterinària.....	17
3.1. Responsabilitat civil derivada de la pràctica veterinària a les clíniques veterinàries.....	18
3.2. Requisits exigits davant una demanda portada a terme per via judicial.....	19
4. Informació al propietari i consentiment informatiu.....	21
5. Assegurança de responsabilitat civil.....	22
6. Fases de resolució d'una demanda de responsabilitat civil per via judicial.....	23
7. Peritatge veterinari.....	24
7.1. Tipus de perits veterinaris	25

7.2 Estructura d'un informe pericial.....	25
8. Fases de resolució d'una investigació per part del pèrit veterinari.....	26
9. Enquestes i resultats obtinguts.....	28
9.1. Enquesta sobre responsabilitat civil, col·legi de veterinaris, peritatge i resultats.....	28
9.2. Enquesta sobre peritatge a propietaris i resultats.....	36
10. Conclusions.....	40
Annex.....	42
Entrevista a Elena Oller.....	42
Bibliografia.....	45

El Col·legi de Veterinaris és una corporació de dret públic de caràcter professional i personalitat jurídica independent de l'Administració de l'Estat, que constitueix l'òrgan representatiu i executiu dels col·legiats membres.

La seva organització, el seu funcionament, la seva normativa i els recursos que posen a disposició dels col·legiats membres, tant a nivell econòmic, jurídic i de formació, són punts importants a conèixer, encara que sigui mínimament, pels professionals ja que són aspectes que estan presents en el dia a dia de les seves vides professionals. Les normes bàsiques que estableixen les directrius de la professió són els estatuts del col·legi que són de compliment obligatori, per tant, el seu incompliment pot originar sancions i l'obertura d'un expedient.

De igual manera, és important que els veterinaris tinguin una noció bàsica sobre les responsabilitats derivades de la seva pràctica professional ja que, degut principalment al canvi que està experimentant la veterinària en el sector de clíniques de petits animals i animals exòtics, sobre els aspectes jurídics en la relació veterinari-propietari. Això, implica que els veterinaris es poden veure involucrats en processos judicials per demandes interposades pels propietaris dels animals domèstics.

Per tots aquets motius, aquest treball intenta resumir els aspectes més destacats i importants de la professió, aclarint tant els aspectes col·legials, com els aspectes jurídics tant pel que fa a les fases que componen un procés judicial com pel que fa al paper dels pèrits veterinaris. A més, intenta donar una idea real dels coneixements que tenen els veterinaris sobre tots aquests temes mitjançant l'elaboració i la discussió d'enquestes realitzades en diferents centres Veterinaris a la província de Barcelona.

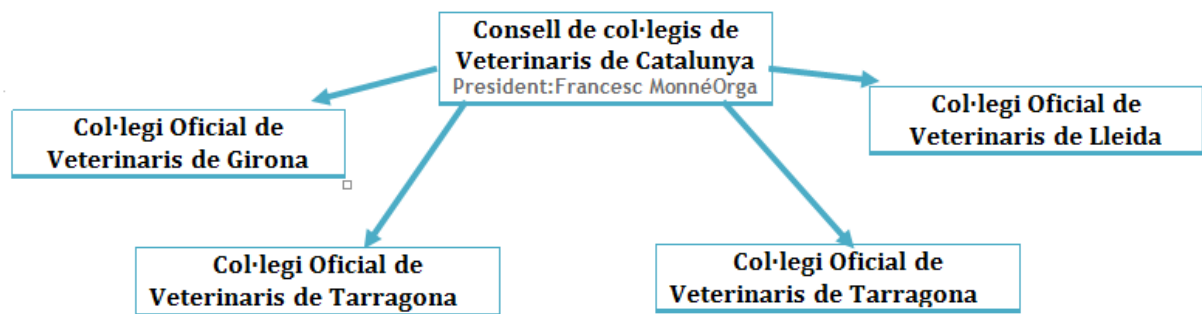
En conclusió, és important recordar que el desconeixement d'una llei o norma no eximeix el seu compliment, per aquesta raó el veterinari no ha de ser aliè als aspectes legals que regeixen la seva professió i saber que pel seu incompliment jurídic li serà aplicat la sanció corresponent.

1. Organització del Col·legi de Veterinaris:

1.1. Organització a nivell del territori català:

El consell de Col·legis de Veterinaris de Catalunya és una corporació de dret públic de caràcter professional i personalitat jurídica independent de l'Administració de l'Estat, que constitueix l'òrgan representatiu i executiu superior dels quatre col·legis de Veterinaris de Catalunya. De cadascun dels col·legis hi ha 3 membres o vocals que són membres del Consell, dintre dels quals es troba el president, escollit democràticament.

Tots aquests organismes es regeixen per la Constitució Espanyola (*Llei de 2/1974 de Col·legis professionals*), per les lleis autonòmiques de Col·legis professionals i pels estatus provincials aprovats per cada col·legi veterinari.

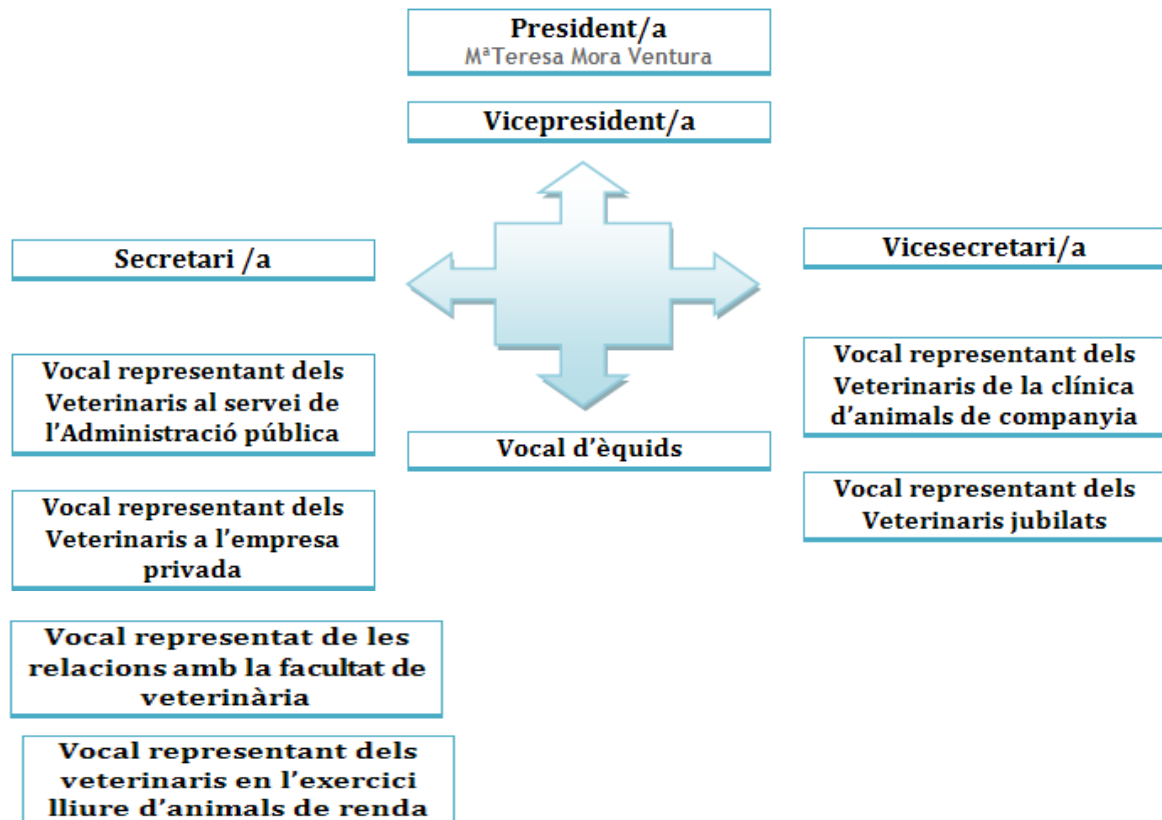
Quines són les seves funcions del Consell de Col·legis Veterinaris de Catalunya?

Les funcions més destacades que porta a terme són, entre d'altres:

- Coordinar els col·legis que l'integren i representar la professió en el seu àmbit territorial, sens perjudici de la competència pròpia de cada Col·legi.
- Recollir i elaborar les normes deontològiques comunes a la professió i vetllar per al seu compliment.
- Resoldre els recursos que s'interposin contra els actes i les resolucions dels Col·legis que l'integren.
- Informar, prèviament i amb caràcter preceptiu dels projectes de Llei i de les disposicions generals que presenti la Generalitat en les matèries que l'afectin.
- Defensar els drets dels Col·legis de veterinaris catalans i també els dels seus col·legiats.
- Mantenir els contactes oportuns amb les altres organitzacions d'àmbit estatal o internacional relacionades amb la professió veterinària.
- Gestionar l'Arxiu d'Identificació d'Animals de Companyia (AIAC). És el servei que permet localitzar els propietaris dels animals de companyia perduts i abandonats.
- Elabora els documents oficials i no oficials comuns.
- Fomentar i realitzar cursos de formació i reciclatge professional. Actualment s'han signat convenis de formació amb el Departament de Salut i amb el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.

1.2. Organització a nivell de Barcelona (COVB):

Segons estableixen els estatuts, els òrgans de govern dels col·legis veterinaris són: Junta de Govern i Assemblea General. En el cas de la junta del Govern del Col·legi de Veterinaris de Barcelona esta composta per 9 membres escollits per votació entre els candidats presentats pels diferents càrrecs: un president, un secretari i vicesecretari i set representants vocals.

Segons el que disposen els estatuts veterinaris, podran formar part del col·legi comissions assessores amb la finalitat exclusiva d'assessorar a la Junta de Govern.

- **Comitè de clíniques de petits animals:** Presidit per Francesc Olives Giménez i format per veterinaris col·legiats. La seva tasca principal és assessorar a la Junta de Govern sobre els temes relatius a l'exercici de la clínica de petits animals i animals exòtics (consultoris, clíniques i hospitals) a la província de Barcelona. S'encarrega de vetllar per al compliment del reglament relatiu a aquest exercici professional.
- **Comitè deontològic:** Presidit per la Sra. M. Luisa Amoribieta López i format per veterinaris col·legits. La seva tasca principal es assessorar a la Junta de Govern sobre la resolució de les denúncies, negligències, competència deslleial, incompliment dels estatuts i normes, entre d'altres, que puguin arribar dels propis col·legiats o dels propietaris. Les seves actuacions es regeixen per les Normes Deontològiques Comuns a la Profesió Veterinària Catalana aprovades pel Consell de Col·legis

Veterinaris de Catalunya, els Estatut col·legials i la normativa administrativa d'aplicació.

- **Comitè de Veterinaris assessors i pèrits (VAP)** és un servei establert pel Col·legi de Veterinaris de Barcelona per tal d'atendre aquells encàrrecs que li siguin adreçats qualsevol que sigui l'ens públic o privat origen de la petició, que comportin la realització de peritatges i assessoraments relacionats amb l'exercici habitual de les diferents activitats de què consta la professió Veterinària.
- **Comitè d'actes taurins**

2. Estatuts Col·legi Oficial de Veterinaris de Barcelona (COVB)

Tot col·legi de veterinaris ha de tenir els seus propis estatuts que constituïran les normes bàsiques que regiran el seu funcionament i que són d'obligatori compliment pels professionals col·legiats.

En el cas de la província de Barcelona, segons els estatuts JUS/3231/2009, de 29 d'octubre, el Col·legi es regeix per aquests Estatuts i per la resta de legislació vigent. A més l'àmbit territorial d'aplicació és aquesta província.

Degut a la importància que representen aquests estatuts, tant pel funcionament del col·legi com pel funcionament individual de cada professional, cal citar els més significatius segons el tema tractat.

2.1. Estatuts referents a les funcions del COVB

- 1.** Garantir que l'exercici professional s'adeqüi a la normativa, a la deontologia i a les bones pràctiques, i que es respectin els drets i els interessos de les persones destinatàries de l'actuació professional. El Col·legi ha d'ordenar, segons la seva competència, l'exercici de la professió veterinària d'acord amb el marc legal aplicable.
- 2.** Vetllar pels drets i pel compliment dels deures i les obligacions dels col·legiats i perquè no es produeixin actes d'intrusisme, de competència deslleial o altres actuacions irregulars en relació amb la professió veterinària, adoptant les mesures i les accions que estableix l'ordenament jurídic.
- 3.** Exercir la potestat disciplinària sobre els col·legiats en els termes establerts legalment.
- 4.** Visar els projectes i els treballs dels col·legiats en els termes i amb els efectes que estableix la normativa corresponent.
- 5.** Participar en el procediment d'obtenció de l'acreditació d'aptitud per a l'exercici de la professió veterinària, en el cas que la llei estableixi aquest requisit.
- 6.** Participar en l'elaboració dels plans d'estudis o de formació continuada. Promoure i facilitar la formació contínua dels col·legiats que permeti garantir llur

competència professional. El Col·legi organitzarà de manera permanent activitats formatives d'actualització professional dels col·legiats i expedirà certificacions acreditatives de la participació dels assistents a dites activitats, conjuntament, en el seu cas, amb les universitats.

7. Col·laborar amb l'Administració pública mitjançant la participació en òrgans administratius quan així es prevegi legalment i emetre els informes que els siguin requerits per òrgans o autoritats administratives i judicials o per entitats privades.

8. Informar sobre els projectes de disposicions generals que afectin l'exercici de la professió veterinària o la institució col·legial.

10. Informar en els processos judicials i administratius en els quals es discuteixin qüestions relatives a honoraris professionals.

11. Aprovar els pressupostos del Col·legi i regular i fixar les aportacions dels col·legiats.

12. Informar sobre les normes que elabori qualsevol administració pública que afectin, directament o indirectament, les condicions d'exercici de la veterinària, així com les seves funcions, els títols acadèmics i professionals, el règim d'incompatibilitats, la regulació de les societats professionals o qualsevol altre de naturalesa anàloga.

13. Procurar enaltir el prestigi de la professió.

14. Representar i defensar els interessos professionals, tant davant l'Administració com en el camp privat.

15. Facilitar informació en matèria d'honoraris professionals, respectant sempre el règim de lliure competència.

16. Exercir altres funcions públiques pròpies de l'Administració de la Generalitat i de les administracions locals de Catalunya per via de delegació.

17. Les altres funcions imposades per la legislació, les que siguin pròpies de la seva naturalesa.

2.2. Estatuts sobre òrgans del Col·legi

a) L'Assemblea General

Està integrada per totes les persones col·legiades que exerceixen o no la professió. És l'òrgan sobirà del col·legi.

b) La Junta de Govern

Està constituïda per: un president, un secretari, un tresorer i set vocals (amb diferents responsabilitats.

Aquesta assoleix l'administració i la direcció del Col·legi, i l'execució dels acords de l'Assemblea General.

Procediment electoral:

La convocatòria a les eleccions es realitzen de manera normal i rutinària cada quatre anys. Aquestes també es poden celebrar perquè la Junta de Govern ho acordi o quan la moció de censura a la Junta de Govern prosperi.

La convocatòria s'ha de realitzar al menys dos mesos abans de que es produeixin les eleccions.

A més la Junta de Govern a dotar una quantitat econòmica per a les despeses que es generen durant les eleccions. Cada candidatura rebrà una part igual del pressupost per la seva campanya electoral.

Els electors són totes les persones col·legiades que no estan suspeses dels seus drets col·legials i que estan al corrent del pagament de les quotes i les prestacions econòmiques col·legials. Cada col·legiat significa un vot i les societats professionals no tenen dret de vot. Tots els càrrecs de la Junta de Govern es proveeixen per elecció, que és directa i secreta.

L'escrutini es realitza públicament un cop finalitzat el període de votació, quan s'obren els sobres. Un cop fet el recompte de vots, el president de la Mesa Electoral anunciarà els resultats electorals i proclamarà com a president el candidat de la llista més votada. Els resultats han de ser comunicats als col·legiats.

2.3. Estatuts referents a la col·legiació

- 1.** Ser de nacionalitat espanyola o d'algun dels estats membres de la Unió Europea, excepte dels països que disposin de tractats o convenis.
- 2.** Ser major d'edat i no tenir causa d'incapacitat.
- 3.** Acreditació del títol de llicenciat en veterinària o dels títols que estiguin homologats.
- 4.** No estar inhabilitat per exercir en cap punt del territori estatal i no tenir antecedents penals que inhabilitin per exercir la professió veterinària.
- 5.** S'hauran de proporcionar una sèrie de documents citats als estatuts del COVB (JUS/3231/2009, de 29 d'octubre, Article 7.1.).
- 6.** Els veterinaris provinents d'un altre col·legi espanyol hauran de proporcionar el certificat del col·legi de provenença on consti que estan al corrent de pagament i que no tenen cap nota desfavorable. Hauran de complir les normes del Col·legi vigents en cada moment.
- 7.** No incórrer en cap de les causes d'incompatibilitat o de prohibició legalment establertes.
- 8.** El pagament de l'assegurança que cobreixi els riscos de responsabilitat proporcionat pel col·legi en el moment de la col·legiació.
- 9.** El pagament de la quota d'incorporació, excepte els veterinaris que provinguin d'altres col·legis.

2.4. Estatuts referents a la pèrdua de la condició de col·legiat

- 1.** Incapacitat legal per a l'exercici de la professió.

2. Com a conseqüència de la imposició de una sanció disciplinària.

3. Pèrdua dels requisits exigits per a la col·legiació.

4. Incompliment de les seves obligacions econòmiques durant dos trimestres consecutius. En cas de l'abonament de les quotes pendents, es produirà la rehabilitació automàtica de l'alta col·legial.

2.5. Estatuts referents a la suspensió i inhabilitació

La persona suspesa o inhabilitada continuarà pertanyent al Col·legi amb la limitació de drets que la causa o acords de la suspensió o la inhabilitació hagin produït.

La suspensió o inhabilitació s'haurà de comunicar al Consell de Col·legis de Veterinaris de Catalunya.

La pèrdua de la condició de col·legiat no l'alliberarà del compliment de les obligacions econòmiques vençudes. Aquestes obligacions es podran exigir als interessats o als seus hereus.

2.6. Estatuts dels drets dels col·legiats en exercici

1. Exercir la professió a tot el territori estatal, sense que hi hagi una afectació pels requisits del Consell de Col·legis de Veterinaris de Catalunya o el Consell General de Col·legis de Veterinaris de Espanya.

2. Tots aquells drets que l'estatut concedeixi en qualsevol dels seus articles.

3. Participar en la gestió corporativa assistint a les assemblees amb veu i vot.

4. Ser elector i elegible per a càrrecs directius.

5. Ser assessorats o representats pel Col·legi mitjançant la seva assessoria jurídica en tots els casos de litigi per a l'exercici de la professió.

6. Gaudir de tots els beneficis que estableixen el Col·legi i el Consell General de Col·legis de Veterinaris de Espanya, referents a recompenses, curssets, beques i altres serveis.

7. Fer propostes per escrit a la Junta de Govern del Col·legi, o elevar queixes que podrien resultar en perjudici del col·legiat o de la professió.

8. Sol·licitar la celebració d'assemblees generals extraordinàries.

2.7. Estatuts sobre els deures dels col·legiats

Encara que la professió s'exerceixi a través d'una societat professional:

1. Complir els estatuts i reglaments interns vigents.

2. Estar al corrent de pagament de les quotes col·legials i de totes les contribucions i quotes extraordinàries.

3. Exercir els càrrecs per als quals hagin estat nomenats dins el Col·legi.
4. Exercir la professió amb la més pura ètica professional. Complir exigències sanitàries, tècniques, deontològiques i morals, i a seguir una formació continuada.
5. Tractar tant la Junta Directiva com la resta dels col·legiats amb lleialtat i correcció.
6. Denunciar per escrit al Col·legi tot acte d'intrusisme que arribi a coneixement del col·legiat.
7. Comunicar el seu domicili professional i els eventuais canvis al Col·legi.
8. Complir amb les normes de publicitat que estableix la legislació general sobre publicitat, competència deslleial i defensa de la competència, i les específiques que estableix la normativa i la deontologia professional.
9. Sotmetre a visat del Col·legi els informes, els projectes, els dictàmens i qualsevol altre document que ho requereixi.
10. Disposar d'una assegurança de responsabilitat professional.
11. Facilitar al Col·legi les dades que se'ls demanin per a finalitats estadístiques, de previsió o científiques, per formalitzar l'arxiu professional.

2.8. Estatuts sobre prohibicions als col·legiats

1. Garantir l'eficàcia de procediments curatius o de mitjans personals que no hagin rebut la confirmació d'entitats científiques o professionals.
2. Emprar tractaments o medis no controlats científicament i dissimular o fingir l'aplicació d'elements diagnòstics i terapèutics.
3. Fer manifestacions sobre l'activitat professional d'altres col·legiats.
4. Tolerar o encobrir a qui, sense títol suficient o no homologat, sense estar col·legiat, tracti d'exercir o exerceixi la professió veterinària.
5. Exercir la professió en un consultori veterinari o en qualsevol altre centre del qual, tingui coneixement de pràctiques il·legals, encara que es realitzin sense la seva presència i en hores diferents a les del seu exercici professional.
6. Permetre l'ús de la clínica o del consultori veterinari a persones que no estiguin col·legiades.
7. Prestar el seu nom perquè figuri com a director facultatiu o assessor d'una clínica veterinària que no dirigeixi i atengui o assessori personalment i directament.
8. Acceptar remuneracions o beneficis de laboratoris de medicaments o fabricants d'eines de cura, o qualsevol instrument, mecanisme o material relacionat amb la veterinària.
9. Exercir la veterinària quan s'evidenciïn manifestament alteracions orgàniques,

psíquiques o hàbits tòxics que l'incapacitin per aquest exercici.

10. L'anunci o difusió dels seus serveis, directament o a través de mitjans publicitaris.

11. Efectuar manifestacions públiques on es pugui causar un perill potencial per a la salut de la població o un desprestigi/perjudici per al Col·legi, llurs col·legiats o membres de la Junta de Govern.

12. Utilitzar la condició d'especialista en alguna branca de la professió sense tenir la titulació pertinent.

13. En general, realitzar pràctiques professionals contràries al que disposen les normes legals o deontològiques, que regeixen l'exercici professional de la veterinària.

12

2.9. Estatuts sobre incompatibilitats per exercir la professió veterinària

1. Amb les funcions i càrrecs públics de l'Estat i de les administracions públiques.

2. Si exerceix una professió on la legislació estableix expressament aquesta incompatibilitat.

3. És incompatible amb d'interessos econòmics directes derivats de la fabricació, elaboració, distribució i comercialització de medicaments i productes sanitaris.

4. És incompatible amb l'exercici de l'activitat professional o amb la titularitat d'una oficina de farmàcia.

5. L'exercici de la professió veterinària amb implicacions en el cicle de prescripció, dispensació i administració de medicaments és incompatible amb les funcions de delegats de visita mèdica, representants, comissionistes o agents informadors dels laboratoris farmacèutics.

6. Amb caràcter general, l'exercici de la professió veterinària és incompatible amb l'exercici d'una altra professió o activitat que:

a) contradigui les obligacions de les normes deontològiques

b) produeixi conflicte d'interessos amb altres veterinaris, de manera que hi hagi competència deslleial respecte dels altres.

2.10. Estatuts sobre quotes dels col·legiats

L'Assemblea General fixa la quantitat a pagar en les quotes. Hi han dos tipus de quotes:

-Ordinàries

-Extraordinàries: aquestes són iguals per tots els col·legiats i són fixades per l'Assemblea Extraordinària.

Les quotes ordinàries les han de satisfer tots els col·legiats, tant aquells que exerceixen com els que no, així com la quota d'entrada.

En alguns casos la Junta de Govern pot decidir eximir de les quotes col·legials, temporalment, als col·legiats que justifiquin la seva situació d'atur o de precarietat econòmica.

Les societats professionals han de satisfer aquelles quotes aprovades per l'Assemblea General. L'import d'aquestes quotes es pondera segons l'especificitat d'aquestes societats.

2.11 Estatuts sobre el règim de responsabilitats dels col·legiats

Responsabilitat disciplinària

Els col·legiats que incompleixin els seus deures professionals regulats pels estatuts de cada col·legi i les normes deontològiques, podrà ser sancionat, amb independència d'altres responsabilitats civil, penal o administrativa.

-Potestat sancionadora

És indispensable la instrucció d'un expedient disciplinari per imposar cap sanció, funció que correspon a les Juntes de Govern de cada col·legi. En el cas que l'expedient estigui relacionat amb els membres de la Junta de Govern, serà el Consell General de la comunitat l'encarregat d'assumir aquesta funció.

D'altra banda es necessari que estiguin establertes les sancions aplicables a la activitat a sancionar.

-Procediment disciplinari

1. Normalment, s'obre un període d'informació o de diligències informatives abans de realitzar un expedient disciplinari. L'objectiu és conèixer els cas i les seves circumstàncies abans d'iniciar un expedient disciplinari. Amb aquestes diligències informatives i les seves respostes es decideix si és necessari iniciar l'expedient disciplinari.

L'instructor, sota fe del secretari, s'encarrega d'ordenar les diligències i les accions necessàries per determinar i comprovar els fets i les proves que determinin les accions susceptibles de ser sancionades.

3. Al establir un procediment sancionador s'ha de notificar a la persona implicada el inici d'aquest procediment, l'instructor que li han nomenat i el secretari d'aquest. També s'ha d'informar del dret que té a recusar a aquests, en un termini de dos dies des que es rep la notificació. Aquest

2. Un cop realitzada la contestació, o en el seu defecte, transcorregut el termini, s'obre un mes per realitzar les pràctiques que l'instructor consideri precises per determinar els fets i les possibles responsabilitats, tot i que siguin pràctiques, no proposades per l'inculpat.

En el cas que l'inculpat reconegui voluntàriament la seva responsabilitat, l'instructor passarà l'expedient a l'Òrgan responsable.

4. Dins els sis mesos des de la incoació l'instructor ha de formular la proposta de resolució, on ha de constar:

1. els fets que s'imputen, especificant els que es consideren provats.

2. el grau en que es qualifica la infracció/s (molt greu, greu o lleu) i la seva normativa reguladora.

3. la sanció o sancions imposades, la seva quantitat en cas de multa, i els preceptes que les estableixen. O bé es proposa la no existència d'infracció o responsabilitat.

4. Quin és l'òrgan competent per imposar la sanció i la normativa que li ofereix aquest dret.

5. L'instructor ha de notificar la proposta de resolució a l'inculpat, llavors aquest disposarà de 15 dies des que rep la notificació per presentar un escrit d'al·legacions.

Un cop rebut l'escrit d'al·legacions o transcorreguts aquests quinze dies, l'instructor passarà, en un termini de cinc dies hàbils, la proposta de resolució i l'expedient complet a la Junta de Govern. El cas serà estudiat i resolt en un termini màxim de trenta dies des de la seva recepció. Durant aquest termini la Junta de Govern pot sol·licitar els informes oportuns a la Comissió de Deontologia.

A més, es podrà retornar l'expedient a l'instructor per tal que realitzi les diligències, que siguin imprescindibles per a la resolució de l'expedient. En aquestes diligències podrà intervenir l'interessat.

En la deliberació i resolució no poden intervenir aquelles persones que hagin actuat com a instructor o secretari de l'expedient.

L'instructor té la capacitat d'acordar una ampliació del termini per realitzar la resolució amb acord dels interessats o d'ofici, però no pot ser superior a la meitat del termini fixat pel procediment.

En cas que es tingui notícia que els fets s'estan tramitant per via penal, l'expedient s'haurà de suspendre. Aquesta suspensió serà efectiva fins que s'obtingui la resolució que posi el procediment penal, i aquesta serà incorporada a l'expedient.

6. Els resultats de la Junta de Govern li seran comunicats i tindrà un termini de vuit dies per manifestar allò que cregui convenient per a la seva defensa.

7. Les resolucions disciplinàries dictades per la Junta de Govern del Col·legi posen fi a la via administrativa i podran ser de recurs contenciós-administratiu davant els òrgans d'aquest ordre jurisdiccional en els terminis i condicions exigits per la Llei de la jurisdicció contenciosa-administrativa.

A més podran recorreguts davant l'òrgan que l'ha dictat. El recurs es podrà fer en el termini d'un mes des del dia següent al de la notificació de l'acte administratiu i no podrà interposar-se juntament amb el recurs contenciós-administratiu. No es podrà interposar recurs contenciós-administratiu fins que s'hagi resolt expressament o s'hagi produït la desestimació presumpta del recurs de reposició interposat

-Prescripció de infraccions i sancions

Si en el transcurs de sis mesos des dl inici de l'expedient disciplinari no s'ha dictat i notificat una resolució, el procés caducarà. Tot i així en qualsevol moment es pot iniciar un nou procediment sancionador per aquests fets.

-Faltes

Les faltes portades a terme pels col·legiats que vagin acompanyades de sanció disciplinària, es classificaran com a lleu, greu o molt greu.

·Faltes molt greus

-Llei 7/2006, de 31 de maig, de l'exercici de les professions titulades i dels col·legis professionals:

- a) L'exercici d'una professió sense tenir el títol professional.
- b) El incompliment dels deures professionals quan això perjudiqui greument a les persones destinatàries del servei, la professional o a terceres persones.

- c) La vulneració del secret professional que esdevingui un perjudici molt greu.
- d) L'exercici de la professió que vulneri una resolució administrativa o judicial ferma d'inhabilitació professional, de declaració d'incompatibilitat administrativa o professional o de conflicte d'interessos, o una disposició legal en què s'estableixi la prohibició d'exercir.
- e) Cometre delictes amb mort, en qualsevol grau de participació, que es produeixin en l'exercici de la professió.
- f) L'exercici d'una professió col·legiada per qui no compleix l'obligació de col·legiació.
- g) La contractació per empreses i entitats de treballadors no col·legiats i que realitzin tasques pròpies de la professió.
  - El incompliment d'acords o decisions dels òrgans de govern en els quals s'imposen sancions greus.
  - La realització d'actes que impedeixin o alterin el funcionament normal del Col·legi o dels seus òrgans.
  - La reincidència de faltes greus, cometre ,és d'una infracció de la mateixa naturalesa durant un any.

• Faltes greus

- Article 18 de la Llei 7/2006, de 31 de maig, de l'exercici de les professions titulades i dels col·legis professionals:
  - a) No respectar les normes essencials de l'exercici i la deontologia professionals.
  - b) El incompliment dels deures professionals i provoqui un perjudici a les persones destinatàries del servei del professional.
  - c) El incompliment de l'obligació que tenen les persones col·legiades de comunicar els supòsits d'intrusisme professional.
  - d) El incompliment del deure d'assegurança.
  - e) El incompliment del deure de prestació obligatòria establert per aquesta Llei o per les normes que ho disposin, excepte si hi ha acreditació de causa justificada que faci impossible la prestació del servei.
  - f) Els actes de competència deslleial, segons les lleis.
  - g) Les actuacions professionals que vulnerin els principis constitucionals i internacionals d'igualtat i de no discriminació.
    - L' incompliment d'acords o decisions adoptats pels òrgans de govern en els quals s'imposen sancions lleus.
    - L'ofensa o desconsideració cap a altres professionals col·legiats o les persones membres dels òrgans de govern del Col·legi o el Consell de Col·legis de Veterinaris de Catalunya.
    - L' incompliment dels deures establerts a l'article 13 d'aquests Estatuts del COVB.

- La realització d'actes que, impedeixin o alterin el funcionament normal del Col·legi o dels seus òrgans.

- La reincidència de faltes lleus.

• Faltes lleus

Es considera falta lleu la vulneració de qualsevol norma que reguli l'activitat professional, quan no sigui una infracció greu o molt greu.

- Sancions

La Junta de Govern és l'òrgan amb capacitat per sancionar, però les faltes comeses per aquest òrgan de govern seran jutjades i sancionades pel Consell de Col·legis de Veterinaris de Catalunya.

Quan s'estableix una sanció, aquesta ha de mantenir una proporcionalitat entre la gravetat dels fets i la sanció que s'apliqui. Especialment es té en compte la naturalesa o transcendència dels perjudicis que s'han causat, l'existència d'intencionalitat i, la reincidència en infraccions de la mateixa naturalesa en el termini d'un any. De la graduació de les faltes i de les sancions

Les infraccions molt greus prescriuen al cap de tres anys, les greus prescriuen al cap de dos anys i les lleus prescriuen al cap d'un any, des del dia en què la infracció es va cometre. Aquesta s'ha de notificar de manera formal a la persona interessada.

Les sancions d'inhabilitació professional per un període de tres anys o més, prescriuen un cop transcorregut el mateix termini. El termini de prescripció es torna a iniciar si l'expedient sancionador s'ha aturat durant un mes per una causa no imputable a la persona infractora.

Les sancions que es podran aplicar són:

a) Inhabilitació professional durant un temps no superior a cinc anys per les faltes molt greus.

b) Inhabilitació professional durant un temps no superior a un any per les faltes greus.

c) Amonestació per les faltes lleus.

La inhabilitació es podrà aplicar-se en alguns casos a determinades pràctiques veterinàries, segons les circumstàncies personals o professionals de la persona responsable en relació a les faltes comeses.

A més podran imposar-se sancions econòmiques, corresponents segons cada tipus de falta, previstes a l'article 21 de la Llei 7/2006, de 31 de maig, de l'exercici de les professions titulades i dels col·legis professionals:

a) Multa de entre 5.001,00 € i 50.000,00 € per les infraccions molt greus.

b) Multa de entre 1.001,00 € i 5.000,00 € per les infraccions greus.

b) Multa de fins a 1.000,00 € per les infraccions lleus.

Si al realitzar la infracció s'ha obtingut un guany econòmic, es pot afegir a la sanció una quantia addicional fins al import obtingut. També es pot imposar com a sanció complementària l'obligació de fer activitats de formació professional o deontològica si la infracció s'ha produït a causa del incompliment de deures o la deontologia professionals.

L'expulsió només es podrà donar en cas de infraccions molt greus reiterades en el incompliment de les obligacions establertes per les lleis, pels Estatuts o per altres normes col·legials i d'acords o decisions adoptats per òrgans del Col·legi. La sanció d'expulsió del Col·legi comportarà la inhabilitació per a incorporar-se a qualsevol altre Col·legi mentre no sigui expressament autoritzat pel Consell de Col·legis de Veterinaris de Catalunya o, pel Consell General de Col·legis Oficials de Veterinaris. La persona sancionada amb l'expulsió pot sol·licitar la rehabilitació transcorregut un termini de tres anys. La sanció d'expulsió només és executiva si la resolució que la imposa posa fi a la via administrativa.

Els sancionats podran demanar la rehabilitació i la cancel·lació de l'anotació de la sanció al seu expedient personal sis mesos després de l'acompliment de la sanció per a les faltes lleus, dos anys per a les greus i quatre anys per a les molt greus, sense la imposició d'una nova sanció.

2.12. Normativa deontològica sobre les denúncies

Qualsevol persona pot posar en coneixement d'un òrgan col·legial fets que puguin classificar-se com infraccions disciplinàries per part d'un col·legiat.

Tota denúncia ha d'anar acompanyada per la identitat, d'una persona o persones, es a dir, no s'admetran denúncies anònimes. Ha de contar un relat dels fets i de la data en que van succeir. A més si es possible s'ha de proporcionar la identitat dels responsables dels fets.

Per poder iniciar un procés d'investigació i sanció els denunciants hauran de ratificar la denúncia davant de l'òrgan competent.

Els actes establerts segons la denúncia seran comunicats al demandant.

3. Responsabilitats derivades de la pràctica veterinària

El veterinaris estan subjectes a un règim de responsabilitats establert pel col·legi veterinaris corresponent i determinats, originàriament, per l'Organització Col·legial Veterinària Espanyola. Aquestes responsabilitats estan reflectides als Estatuts dels Col·legis i són 4: administrativa, penal, civil i disciplinària.

La **responsabilitat disciplinària** derivada del incompliment de les normes col·legials, principalment, les normes deontològiques, amb independència de qualsevol de les altres vies. Aquestes infraccions suposen una falta (segons la normativa infringida la falta serà més o menys greu) i poden anar acompanyades, si així es determina, d'una sanció econòmica i/o disciplinària. El funcionament d'aquest règim s'ha comentat en l'apartat anterior sobre estatuts ("estatuts sobre el règim de responsabilitats dels col·legiats") de manera extensa.

Les altres responsabilitats segueixen 3 vies jurídiques diferents: **administrativa, penal i civil**.

La **via administrativa** s'encarrega de determinar les sancions administratives, ja sigui una multa o una inhabilitació, que seran impostes a aquells professionals veterinaris que vulneren una normativa de la administració, anomenades faltes. Els àmbits en els quals es poden originar aquestes faltes són:

- L'incompliment de la **normativa administrativa referent a sanitat o benestar animal** (existeixen diferents reglaments i decisions a nivell europeu, ordres i reials

decrets publicats al B.O.E.; normativa autonòmica/municipal, referents a la sanitat animal). Les sancions que s'imposen són més lleus que les establertes pel Codi penal, i consisteixen en multes, clausures o inhabilitacions, més o menys importants d'intencionalitat, gravetat del possible dany, etc. Es classifiquen com infraccions lleus, greus, molt greus.

- Incompliment derivat **de la relació que existeix entre l'Administració i el personal veterinari.**

La **responsabilitat penal** del veterinari és la obligació de respondre per les seves conductes delictives portades a terme durant l'exercici professional. La via penal determina les diferents sancions impostes: multa, inhabilitació per a l'exercici professional o pena privativa de llibertat, a aquells professionals que realitzin una conducta considerada delictiu o falta pel Codi penal. Les conductes que poden ser constituïdes com a delictiu o falta són per exemple les relacions amb la protecció de la flora, fauna i animals domèstics, relacions amb la salut pública, falsificació de documents, etc.

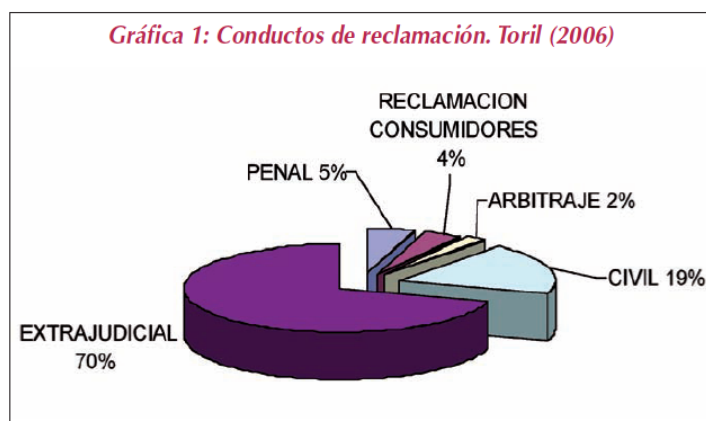
Per tal que s'origini aquesta responsabilitat, s'ha de demostrar que es produeixen els següents elements: tipicitat (correspondència entre l'acte penal i la conducta del professional), antijuridicitat (requereix una lesió o perill sense causa justa contra el interès jurídic) i culpabilitat (actitud conscient de voluntat: dol, culpa, preterintenció).

La **via civil** s'encarrega de tramitar les demandes derivades d'accions o omissions negligents derivades de la prestació de serveis veterinaris que provoquin danys o perjudicis sense caràcter delictiu, segons l'actual Codi penal, en matèria de: atenció a la salut animal (diagnòstic, tractaments efectuats, prescripció de medicaments, administració de vacunes, intervencions quirúrgiques, cures postoperatòries, entre d'altres), control epizoòtic, control de zoonosis, supervisió i inspecció sanitària o intervenció en processos productius o empreses agropecuàries.

3.1. Responsabilitat civil derivada de la pràctica veterinària a les clíniques veterinàries.

L'actuació negligent del veterinari clínic que generi danys i/o perjudicis pot derivar en una responsabilitat civil (coexistent o no amb altres responsabilitats com la penal o administrativa) sol·licitada a través d'una demanda per part dels propietaris de l'animal i fonamentada en la necessitat de reparar el perjudici causat. Per tant, com succeeix amb la resta de responsabilitats, s'establirà una sanció consistent en una indemnització compensatòria.

Les reclamacions dels propietaris d'un animal tractat pels veterinaris, poden realitzar-se per diferents vies, l'arbitratge, penal, judicial o la extrajudicial, aquesta darrera és la més freqüent actualment degut, entre d'altres, a les dificultats que es presenten a l'hora de demostrar la causa del dany, la seva acreditació, els costos generats del procés, etc. que fan optar a l'advocat per la via extrajudicial per aconseguir un acord entre les dues parts.

Font: Dra. Nieves Toril. Responsabilitat civil: la reclamació extrajudicial. Ponència durant el III Congrés de col·legis veterinaris de Castella-La Manxa (Març 2006)

Per tal que prosperi una acció de responsabilitat civil per la via judicial es necessari que el demandant provi, davant el Tribunal de justícia, tots els requisits exigits pels articles corresponents integrats al Codi civil, que són:

1. Producció d'un dany o perjudici derivat de l'acció o omissió en qüestió.
2. Existència de l'acció o omissió negligent derivada de l'actuació professional del veterinari demandat.
3. Relació de causalitat entre el dany i/o perjudici i la negligència veterinària que el va ocasionar.

3.1. Requisits exigits davant una demanda portada a terme per via judicial.

1. Producció d'un dany o perjudici derivat de l'acció o omissió en qüestió.

Una actuació negligent veterinària pot comportar un dany material i/o moral per a un "altre", fet que fa referència a dany ocasionat a una persona, no directament a l'animal. Aquest dany pot ser del tipus material (per exemple en el cas que es produeixi la mort d'un animal d'abast ja que repercuteix en el patrimoni del propietari) o del tipus moral. Aquest últim, està relacionat amb l'àmbit afectiu del propietari sent molt difícil provar i quantificar, encara que aquest no es pugui provar de forma directa no es pot obviar ni impedir la seva valoració ni contemplació pel Tribunal de Justícia.

Per la quantificació del dany cal tenir en compte tant els danys patrimonials (mort de l'animal o desvalorització, dany emergent i lucre cessant) com els danys morals (privació de companyia i el afecte de la seva mascota). Per tal d'estimar la quantitat a indemnitzar cal un informe clínic on s'especifiquin diferents aspectes tal com la gravetat del dany, l'extensió en el temps, les possibilitats de recuperació, etc. i quantificar o donar un valor a l'animal (valor en el mercat i valor real, és a dir, el valor que l'animal té per al seu propietari).

2. Existència de l'acció o omissió negligent derivada de l'actuació professional del veterinari demandant.

Existeixen una sèrie de criteris jurídics i judicials utilitzats per a determinar si l'acció professional veterinària demandada es considera com a negligent o no. A continuació, s'exposen els principals aspectes que cal considerar, de manera resumida:

- a) Pautes de comportament (deutes/obligacions) que regulen la pràctica veterinària adequada. **Estatuts i codi deontològic del col·legi veterinari.**
- b) Anàlisi de la conducta del veterinari segons la seva **lex artis** (regles d'actuació admeses per la professió). A més, cal tenir en compte el concepte de **lex artis ad hoc**, la qual consisteix en prendre en consideració les condicions del cas concret, la influència de factors endògens i exògens (influència per part dels propietaris o centre), etc. Per això cal advertir que la **lex artis** no és invariant i es recomana un reciclatge de coneixements científics per poder proporcionar les tècniques oportunes estimades en cada moment.
- c) **Nivell de diligència exigit.** En el cas de veterinària es tracta d'un grau mig, és a dir, no serà responsable dels risc atípics ni tampoc quan posi en pràctica tècniques alternatives validades.
- d) **Tipus obligació: Obligació de medis no de resultats.** El professional sanitari no contrau el deute de curació del pacient sinó la obligació de procurar, sense omissions, aplicar tots els medis que la medicina posa al seu abast per tal de millorar la salut del seu pacient.

Per tal d'entendre aquest darrer punt cal especificar els tipus de relació que s'estableix entre el veterinari i els propietaris de l'animal. La relació més habitual és l'anomenada **arrendament de serveis** la qual no implica com a resultat la curació sinó que compromet al veterinari a posar en pràctica tots els seus coneixements, que es pressuposen obtinguts amb la possessió del títol acadèmic de llicenciat (coneixements sobre l'anatomia de l'animal, etiopatogènia de les malalties i farmacocinètica, farmacodinàmica i posologia dels medicaments). Aquesta relació permet llibertat absoluta del professional a l'hora d'escollir el tractament que considera més adequat en cada cas per intentar curar l'animal.

L'altre tipus de relació, menys habitual, és l'**arrendament d'obra** o també conegut com *locatis operis*. Quan es requereix a un veterinari per obtenir, de manera voluntària i en condicions de normalitat de salut, un resultat determinat, existeix un grau més elevat d'exigència i la seva no obtenció pot comportar responsabilitat per incompliment.

En conseqüència, davant una demanda judicial, segons la relació establerta la responsabilitat del veterinari pot ser més o menys evident i directa.

3. Relació de causalitat entre el dany i/o perjudici i la negligència veterinària que va ocasionar.

El nexa causal constitueix un element essencial per provar que el dany i/o perjudici causat al pacient és una conseqüència directa de la conducta negligent del professional sanitari i no una conseqüència del procés de la malaltia o una conseqüència produïda per diferents causes, no totes relacionades amb l'actuació del veterinari. Per entendre adequadament el concepte de

responsabilitat sanitària dictada per la Llei General de defensa de Consumidors i Usuaris és important esclarir els tipus de responsabilitats que existeixen.

La **responsabilitat contractual/ objectiva** deriva de la relació que s'estableix entre veterinaris i propietaris, l'arrendament de serveis, que genera responsabilitat civil quan el dany es produeix dintre de l'àmbit del pacte però no existeix responsabilitat quan es produeix una circumstància, independent de l'actuació professional, encara que tingui lloc al centre veterinari. En canvi, la **responsabilitat extracontractual/ subjectiva** no deriva de cap relació entre les dues parts, sinó de l'actuació d'urgència o gratuïta del veterinari.

Per tant, la responsabilitat civil imposada al veterinari no es deguda al resultat obtingut sinó a la incorrecta aplicació dels medis. D'aquesta manera, un resultat desfavorable que produeixi danys i/o perjudicis no significa *a priori* que el veterinari ha actuat de manera negligent, és a dir, no es pot demostrar el nexa causal.

4. Informació al propietari i consentiment informatiu

Tant a nivell del Col·legi de Veterinaris (normes deontològiques, article 14) com a nivell del Codi Civil (article 1261) s'estableix que no hi ha contracte sense consentiment. Per això, aquesta és una de les raons per les quals el consentiment informatiu és obligatori a la clínica veterinària ja que la relació que s'estableix entre el professional i el propietari és un contracte, anomenat contracte de serveis.

En actualitat, la decisió final sobre la salut i benestar de l'animal ja no depèn solament del veterinari sinó que el propietari ha entrat a formar part important en la presa d'aquesta decisió. Això, implica que el propietari té el dret de estar informat sobre el curs de la malaltia que pateix l'animal i els riscos o beneficis que comporten els processos terapèutics proposats pel veterinari per tal que el propietari prengui la decisió que cregui convenient però amb coneixement de causa.

L'acte informar al propietari és de necessària obligació sempre i quan els procediments clínics puguin comportar riscos per a la salut de l'animal. Depenent del tipus d'intervenció aquesta informació es pot transmetre de manera **verbal**, en el cas d'activitats que **no suposin risc** per l'animal com per exemple les visites, o de manera **escrita**, en la majoria de casos **prèviament a una intervenció quirúrgica** ja que només el fet d'anestesiàr a l'animal ja suposa un risc important per la seva salut. A més a més, el grau de informació que es considera adequada també depèn del tipus d'intervenció quirúrgica que es porti a terme, és a dir, en el cas de les intervencions opcionals o satisfactòries, les quals no són necessàries per preservar la salut de l'animal sinó que són sol·licitades per part del propietari, el grau de informació ha de ser més elevat i s'han d'especificar fins i tot els riscos atípics. En canvi, en el cas de cirurgies requerides el nivell de informació ha de contemplar els riscos previsibles de la intervenció però a nivell més general i si és el cas d'una intervenció d'urgència, en les quals la vida de l'animal corre perill a curt termini, la informació no ha de donar-se prèviament a la intervenció però sí que s'ha de donar tant aviat com sigui possible, un cop l'animal estigui estabilitzat.

En el cas del **consentiment informatiu per escrit** la informació mínima requerida és la següent: dades del propietari, animal, veterinari responsable del cas/de la intervenció quirúrgica; nom del procediment a realitzar, en que consisteix i com es portarà a terme, anestèsia, costos del procediment total i, el més important de tots, els **riscos derivats de la cirurgia**, entre d'altres. Aquesta informació ha de ser subministrada de manera suficient, concisa i clara, amb un

llenguatge comprensible pel propietari. Si el veterinari proporciona aquesta informació no es pot atribuir cap responsabilitat a la seva persona davant una complicació ja que no es considerarà un acte negligent (requisit indispensable per originar responsabilitats). En cas contrari, la omisió d'aquest deure pot recaure en una responsabilitat civil o disciplinària ja que el deure d'informar només és imputable al veterinari.

En conclusió, l'ús d'aquest document a la pràctica diària veterinària és molt important, però igualment d'importar és explicar i fer entendre als propietaris que aquest document no té com a finalitat ser un document proteccionista de la professió ni ha de suposar dubtes o angoixa la capacitat del veterinari per realitzar el seu treball. Únicament, és un document que cobreix el dret del propietari ha ser informat en tot moment dels actes clínics i una manera de implicar en el benestar animal tant la veterinari com al propietari.

5. Assegurança de responsabilitat civil

La Llei **de Ordenació de les Professions Sanitàries** estableix la **obligació** de subscripció a una assegurança de responsabilitat o similars, a tots els professionals dedicats a l'àmbit sanitari:

Llei 44/2003, de 21 de Novembre; Article 46: Cobertura de responsabilidad.

“Los profesionales sanitarios que ejerzan en el ámbito de la asistencia sanitaria privada, así como las personas jurídicas o entidades de titularidad privada que presten cualquier clase de servicios sanitarios, vienen obligados a suscribir el oportuno seguro de responsabilidad, un aval u otra garantía financiera que cubra las indemnizaciones que se puedan derivar de un eventual daño a las personas causado con ocasión de la prestación de tal asistencia o servicios.

Las comunidades autónomas, en el ámbito de sus respectivas competencias, determinarán las condiciones esenciales del aseguramiento, con la participación de los profesionales y del resto de los agentes del sector.

En el supuesto de profesiones colegiadas, los colegios profesionales podrán adoptar las medidas necesarias para facilitar a sus colegiados el cumplimiento de esta obligación”

Aquesta subscripció deriva de la necessitat de protegir el patrimoni del veterinari davant el cas que sigui obligat a indemnitzar algú com a conseqüència dels danys ocasionats. A més, proporciona cobertura del pagament de la sanció econòmica imposta, tant per via judicial com extrajudicial, resultat de la obligació que té el veterinari de reparar els danys i/o perjudicis causats al client/ propietari de l'animal.

Antigament, les comunitats autònomes podien proporcionar la seva pròpia companyia asseguradora, però actualment tots els col·legis de veterinaris disposen de la mateixa companyia asseguradora (AMA) que és la proporcionada pel Consell General de Col·legis Veterinaris de Espanya.

5.1. Risc coberts per l'assegurança (a nivell general):

En la majoria de les companyies d'assegurances els aspectes bàsics coberts són respecte a responsabilitat civil: professional, de l'explotació i de instal·lacions radioactives; respecte a finança judicial i defensa criminal.

Existeixen tres limitacions entorn a l'àmbit de cobertura: quantitatiu, material i d'aplicació. El primer d'ells, es degut a que es contracta un capital màxim assegurat que cobreix els danys i/o perjudicis fins aquest límit. Especialment pel fa a la responsabilitat civil, es pot ampliar aquest

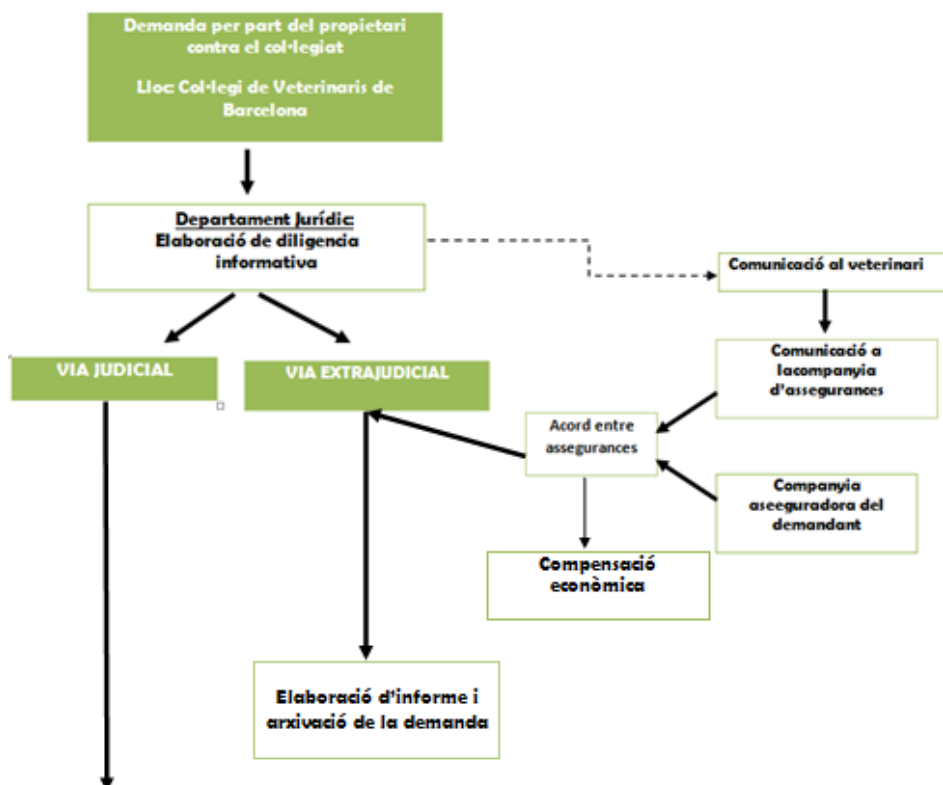
capital garantitzat mitjançant la contractació d'una assegurança voluntària addicional. La limitació material, es deguda a que les companyies només es fan càrrec dels danys produïts com a conseqüència de les negligències professionals. Per últim, la limitació d'aplicació ja que la companyia assumeix els costos en aquells casos en que quedi demostrat el nexa causal entre el dany i l'acció negligent del veterinarí.

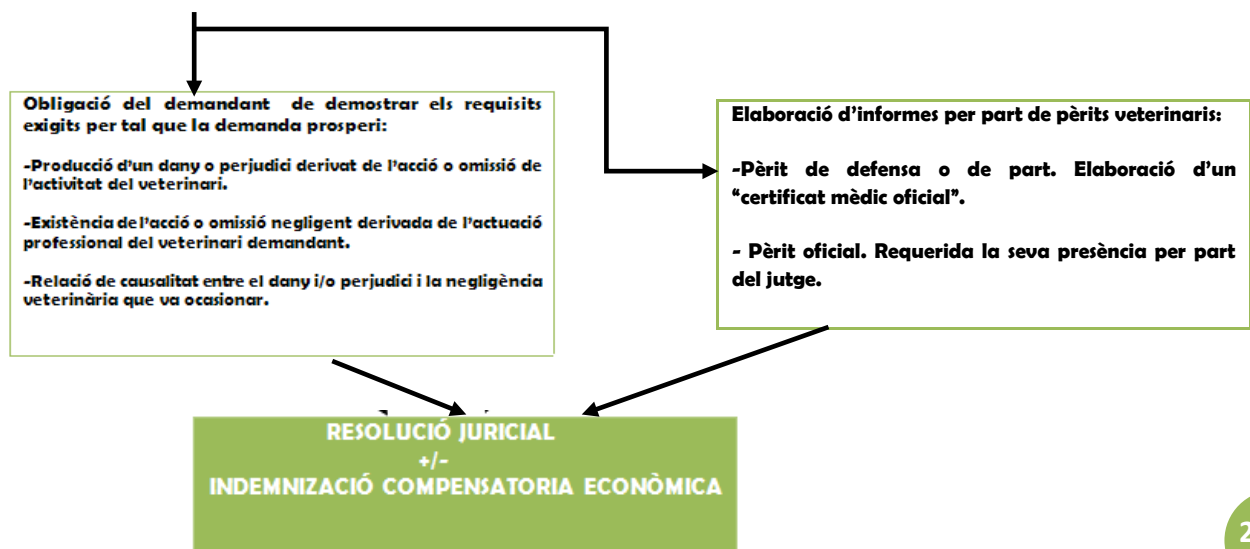
6. Fases de resolució d'una demanda de responsabilitat civil per via judicial

Sentència de la Audiència Provincial de Barcelona, 18 de gener 2002.

23

Fets: Davant la absència del veterinarí que el venia atenent habitualment, l'actor va ingressar el seu gos a la clínica del demandant la tarda de divendres, a la qual anava per primer cop, perquè presentava una dilatació d'estómac, de la que va ser tractat personalment pel Dr. O, qui el va sondar extraient l'aire, deixant l'animal sota el control de la Dra. Ana M, fins els migdia del dia següent en que va passar a recollir-lo el seu propietari. Es va donar d'alta però amb reserves i amb medicació. A últim hora de la tarda de diumenge, l'actor i la seva esposa van anar de nou a la clínica perquè el seu gos estava inflat, i van ser atesos per la Dra. M. Qui el va intentar sondar, però va tenir problemes per fer-ho i davant la gravetat de l'estat que presentava l'animal, va ser retirat pels seus propietaris que el van portar a la consulta del veterinarí habitual, el Dr. T, on va ser atès aquell mateix dia. Li van apreciar dilatació abdominal amb aire a l'interior, sent anestesiats i sondats sense que aconseguir la reduir la dilatació, per la qual cosa va passar a quiròfan on, en la laparotomia que es va realitzar, es va trobar que l'estómac presentava una ferida de 18 cm amb sang al seu interior i restes de menjar. Es va sotmetre a una intervenció quirúrgica per suturar la ferida, però l'animal va morir al cap de dos dies després degut a la septicèmia i la intoxicació seguida de falla multisistèmica per l'extravasació de contingut gàstric.

7. Peritatge veterinarí

En les últimes dues dècades, la professió veterinarària ha experimentat un increment en la seva demanda per l'augment de la població d'animals de companyia i també un augment de la preocupació dels propietaris de mantenir les seves mascotes en un bon estat de salut i allargar l'esperança de vida.

Hi han tres fets importants, que són la importància del animals de companyia en l'àmbit familiar, una millor economia dels propietaris i l'aprovació de la llei de Protecció al Consumidor BOE 19/07/84 que contempla aspectes sobre l'exercici del professional veterinarí juntament amb el canvi de cultura jurídica en la relació veterinarí-propietari, han conduït a un augment de les denúncies per part dels propietaris als professionals de la veterinarària. En cas que aquestes denúncies es resolguin per via judicial el jutge, pot sol·licitar la presència d'un veterinarí, no implicat en el cas, per tal de resoldre els dubtes sobre coneixements científics/mèdics i així poder arribar a una sentència justa i raonada. Tot i això, en alguns casos també pot ser sol·licitada a petició dels propietaris. D'aquí sorgeix el paper del perit veterinarí. El Perit Veterinarí és aquella persona que atén aquells encàrrecs d'intervenció en litigis d'ordre civil, mercantil, i penal en qualitat de tècnic, que li siguin adreçats tant d'àmbit privat o bé per les autoritats públiques. Les seves funcions principals són coordinar, investigar i emetre informes o dictàmens en relació amb la clínica d'animals domèstics, en abastiments d'aliments d'origen animal, en l'aspecte sanitari d'allotjament d'animals (benestar animal), en l'emmagatzematge dels productes pel consum animal, en l'alimentació humana i frauds en la indústria alimentària, en medi ambient, contractes i assegurances.

El Col·legi de Veterinaris de Barcelona compta amb un servei de Veterinaris Assessors i Perits (VAP) que s'encarrega d'aquests processos. El Reglament del Torn de Veterinaris Assessors i Perits aprovada l'any 2002, exigeix complir uns requisits per exercir com a perit veterinarí:

- Llicenciat en Veterinarària que exerceix-hi la professió en qualsevol de les vessants
- Col·legiat en el Col·legi de Veterinaris de la província de Barcelona
- Demostrar tres anys mínim d'experiència de dedicació professional en qualsevol de les activitats previstes en els Estatuts Col·legials.
- Estar al corrent de les obligacions econòmiques i de qualsevol altre tipus
- No estar en procés d'acompliment d'una sanció col·legial ni de cap altra que comporti inhabilitació per a càrrec públic
- Haver assistit al menys a un seminari de peritatges judicials que periòdicament organitza el Col·legi de Veterinaris de Barcelona.
- Sotmetre's a la regulació del VAP i a les decisions de la seva Comissió

7.1 Tipus de perits veterinaris

Perit Veterinari d'Ofici: és aquell perit anomenat pel Jutge per informar de les qüestions que estimi pertinents. L'informe a elaborar pot ser verbal o escrit. Aquest informe s'han d'obtenir conclusions precises i concises, deduïdes de l'exposició i discussió.

Perit de Defensa o de part: és aquell perit, requerit per una de les parts litigants, que generalment exposen la seva opinió per mitjà d'un certificat oficial escrit. Aquest certificat ha de ser clar, senzill i breu. També poden ser requerits pel Jutge per ampliar o confirmar la seva certificació o informe.

En ambdós tipus de perits, poden existir situacions en les que el perit no pot arribar a una conclusió definitiva, en aquest cas s'exposen els dubtes en l'informe i es raonen els fonaments en el dictamen.

En aquest moment, pot aparèixer un tercer amistós, l'arbitratge és una manera d'exercir la peritació quan les dues parts no estan conformes amb els resultats, aleshores s'autoritza la intervenció d'un àrbitre (Llei d'Arbitratge d'Espanya 60/2003), que actua com a mediador amistós amb previ acord de les dues parts.

Les qüestions que poden ser arbitrals són totes aquelles qüestions que creen controvèrsies sobre materials de lliure disposició conforme al Dret. Amb la intervenció de l'àrbitre es procedeix a repetir totes les operacions practicades pel perit encarregat del cas així com les que consideri també oportunes. Si no és possible la repetició de les operacions, la seva actuació es limitarà a deliberar amb el perit anomenat anteriorment y formularà unes conclusions motivades per a les parts que no estaven conformes amb el dictamen.

7.2 Estructura d'un informe pericial:

La posició del perit sempre haurà de ser imparcial (Objectivitat) en l'elaboració d'un peritatge, mai haurà d'haver cap classe de relació amb qualsevol de les parts implicades, comptarà amb tots els medis i temps necessaris per a la investigació i elaboració del informe pericial.

- I. **Dades del perit que signa l'informe**: identificació de/ls perit/s amb el número de titulació professional, identificació oficial, identificar també si hi ha especialitat en la matèria.
- II. **Antecedents**: tota documentació dels fets que rep el perit
- III. **Informe medicolegal**: és un apartat clau de l'informe. Ha de ser una exposició tècnica, amb la major claredat possible dels fets que es certifiquen.
- IV. **Conclusions**
- V. **Fórmula de tancament**
- VI. **Lloc, data i signatura**

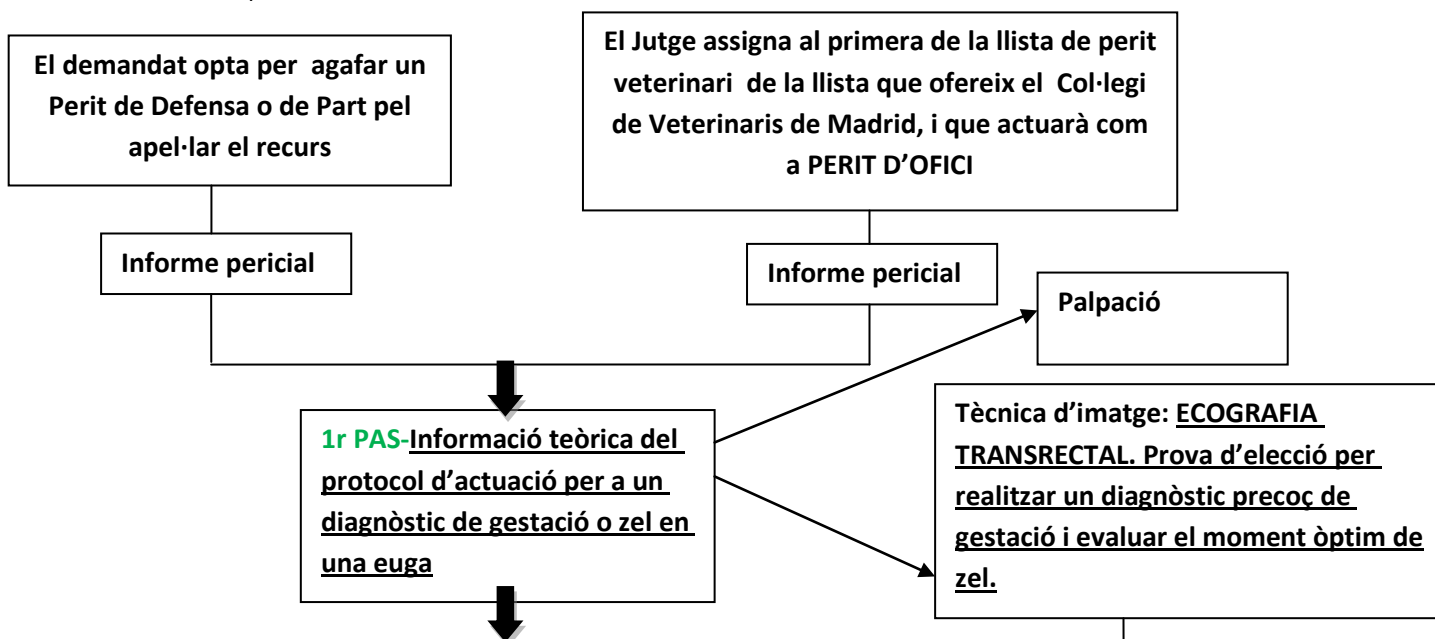
Abans de l'elaboració d'un informe pericial, els perits veterinaris necessiten realitzar una sèrie de investigacions de totes les parts implicades i valorar el cas. Posant d'exemple els perits veterinaris que s'encarreguen dels aspectes de la clínica veterinària, abans de elaborar un informe pericial, requereixen una investigació que passa per 4 fases:

- 1) Informació teòrica adequada de la intervenció quirúrgica i/o qualsevol altre tractament
- 2) Visita al centre Veterinari
- 3) Visita al propietari/a
- 4) Examen de l'animal

- 1- Informació teòrica adequada de la intervenció quirúrgica i/o qualsevol altre tractament: és necessària per poder comparar i valorar l'actuació duta a terme pel veterinari. k
- 2- Visita al centre Veterinari: el protocol que ha de dur a terme sempre ha de ser mateix.
  - Elaborar una entrevista sobre el compliment de la part teòrica i comparar amb l'informe elaborat del cas per part del veterinari.
  - Evolució de l'animal
  - Comprovació dels requisits legals per l'obertura d'un consultori
  - Condicions higiènico-sanitàries de l'establiment i dels instruments
  - Costos
  - Conducta del veterinari
- 3- Visita al propietari: el protocol que ha de dur a terme sempre ha de ser mateix, l'objectiu del perit veterinari és esbrinar la versió dels fets del propietari. No ha de ser una entrevista tan específica com la feta al veterinari, només han de constar les bases de la denúncia.
  - Motiu de la denúncia
  - Motiu de realitzar l'operació i/o qualsevol altre tractament
  - Era una intervenció necessària (decisió pròpia o persuasió del veterinari)
  - El propietari va ser informat degudament de les possibles complicacions
  - Opinió del tracte del veterinari vers el propietari i del pacient
  - Costos de la intervenció (si són el motiu de la denúncia)
  - Evolució de l'animal des de el dia que va ser retornat, correcta aplicació del tractament i cures post quirúrgiques si hi va haver.
- 4- Examen de l'Evolució de l'animal: el perit adoptarà un mètode diferent de valoració de l'evolució de l'animal, depenent de la intervenció i/o qualsevol altre tractament. Si es tracta d'una complicació, el perit ha d'estar informat degudament de les possibles complicacions que pot implicar una operació i la incidència, a més a més no pot descartar altres complicacions que no estan descrites.

8. Fases de resolució d'una investigació per part del pèrit veterinari

Exemple d'una Sentència de l'Audiència Provincial de Madrid (Secció 25) del 18 de Maig de 2004 (JUR 2004/253786). Recurs d'apel·lació en front una demanda desestimada interposada contra un veterinari pels danys patits, com a conseqüència de la mort d'una euga Pura Raça Espanyola i tres anys d'edat. La causa de la mort va ser com a conseqüència d'una septicèmia consecutiva a un desgarrament rectal després de practicar-li una ecografia transrectal. El Deuncinant: propietari de l'euga I Denunciat: veterinari responsable de l'actuació

2º PAS: Visita al veterinari
Segons el veterinari, l'euga es va moure durant l'examen.
La femella no es va inmovilitzar prèviament, perquè el veterinari assegura que se li ha realitzat tres vegades l'examen i en cap s'havia mogut fins aleshores

3r PAS: Visita al propietari
Segons el propietari que estava durant la visita, l'euga no es va moure en cap moment, era la tercera vegada que se li practicava una exploració i amb el mateix veterinari.

4t PAS: Evaluació de l'animal
El perit veterinari estudiarà l'informe de la necròpsia que se li practicarà a l'euga

DICTAMEN PERICIAL: En el protocol d'actuació per al diagnòstic de gestació o bé mitjançant una ecografia transrectal existeixen uns riscos que són poc probables, el propietari ha de ser conscient d'aquests riscos.
Si aquests riscos succeïssin com és el cas, es considera un accident clínic per no haver inmovilitzat l'animal i de grau IV per mort de l'animal provocada per una disseminació bacteriana a partir d'un desgarrament rectal de grau IV.

SENTÈNCIA DEL JUTGE Queda desestimada el recurs d'apel·lació per que no concurreix la causa de responsabilitat civil

Característiques: Fiable, Precoç,
Risc mínim

Condicions per a un risc mínim, tenir en compte en el protocol d'actuació:

Comportaments anòmals de l'animal, moviments i altres

Inmovilització mecànica del animal

Inmovilització amb fàrmacs: Sedants

La millor opció és la inmovilització mecànica si es sospita que pot estar gestant

Hi ha un informe de la necròpsia realitzada per l'Hospital Clínic Veterinari de la Universitat Complutense de Madrid

Informe:
- Gran timpanisme abdominal
- Perforació a la zona dorsal del recte
- Causa de la mort: septicèmia per perforació rectal

9. Enquestes i Resultats obtinguts

9.1. Enquesta per a l'avaluació del coneixement respecte les responsabilitats derivades de la pràctica veterinària, coneixement del funcionament del Col·legi Veterinari de Barcelona davant un recurs d'apel·lació i qüestions sobre el peritatge i resultats

Data:	Localitat:
Edat:	Anys d'experiència:
Centre Universitari:	Àmbit professional:
Data d'inscripció al col·legi veterinari:	

28

D'acord amb els seus coneixements, la seva experiència professional i personal, valori de 1 (molt baixa) a 4 (molt alta) les següents qüestions:

1. Coneix les responsabilitats legals derivades de la pràctica veterinària? 1 2 3 4
2. Creu necessari la responsabilitat penal sobre els veterinaris en clínica de petits animals? 1 2 3 4
3. Sap que és la responsabilitat civil? 1 2 3 4
4. Coneix quin/s són els requisits bàsics, exigits pel Tribunal de Justícia, per tal que una demanda per "mala praxis" sigui considerada? 1 2 3 4
5. Davant un tractament d'esterilitat, creu justificada la demanda per part dels propietaris, si no s'aconsegueixen els objectius proposats (no tenir en compte problemes comportamentals)? 1 2 3 4
6. Coneix algun company que hagi estat demandat algun cop durant la seva vida professional per mala praxis? 1 2 3 4
7. Va arribar la demanda a judici? 1 2 3 4
8. Creu que el col·legi veterinari proporciona, en els casos de demandes, el suport suficient? 1 2 3 4
9. Considera adequat el grau de cobertura econòmica que proporciona l'assegurança del Col·legi Veterinari? 1 2 3 4
10. Creu que és necessària implantar un sistema col·legial el qual obligui a assistir a conferències/ cursos per renovar coneixements i així augmentar el prestigi de la professió? 1 2 3 4
11. En referència al consentiment informatiu que ha de signar el propietari abans de les intervencions quirúrgiques, 1 2 3 4

creu que els propietaris ho veuen com una manera de alliberar als veterinaris de les seves obligacions davant una possible negligència?

12. Quin creu que és el principal motiu de demanda, actualment, al sector de clíniques de petits animals?

- a) Mala praxis
- b) Competència deslleial
- c) Intrusisme
- d) Altres

13. Es porta a terme una neteja d'oïdes a un gos de 2 anys i mig, de raça Shar-Pei. Durant la intervenció l'animal vomita dos cops. Posteriorment, es produeix la mort per l'edema pulmonar ocasionat per la deglució desviada. El cas es presenta davant l'Audiència Provincial. Segons el seu criteri, quina creu que va ser la sentència?:

- a) El veterinari va ser exculpat ja que la causa de la mort no es conseqüència directa de la intervenció quirúrgica sinó un fet que no manté nexa d'unió amb l'acció del professional.
- b) El veterinari va ser exculpat ja que era obligació dels propietaris comunicar al veterinari que l'animal no s'havia mantingut en dejú.
- c) El veterinari va ser declarat culpable, ja que es considera que la seva actuació va ser negligent degut a que, com a professional, ha de saber que un gos que vomita durant la fase anestèsica, té un elevat risc de patir deglució per aspiració, per tant, es recomana adoptar les mesures adequades per evitar els efectes perjudicials i mantenir l'animal en observació, com a mínim 24h, per observa l'evolució.

14. Arriba al veterinari un gos de 3 mesos per visitar i vacunar. Dies després l'animal mort. A petició dels propietari, es practica la necròpsia on es determina que la causa de la mort va ser un shock anafilàctic com a conseqüència d'una reacció al·lèrgica a la vacuna. Els propietaris presenten una demanda per negligència veterinària. Quina de les següents opcions creu que es correspon amb la sentència que es va dictar?

- a) El veterinari va ser declarat culpable ja que havia d'haver fet proves al·lèrgiques a l'animal per comprovar que les vacunes, posteriorment injectades, no provocaven cap tipus de reacció.
- b) El veterinari va ser exculpat ja que el jutge va estimar que la actuació del veterinari va ser correcta perquè, de manera habitual, no pot preveure aquest tipus de reaccions secundaries.
- c) El veterinari va ser exculpat ja que les reaccions al·lèrgiques que puguin produir els productes (medicaments, vacunes, etc.) utilitzats a la seva clínica no són responsabilitat seva sinó responsabilitat de l'empresa farmacèutica corresponent.

15. S'informa al propietari, degudament sobre la intervenció o tractament i també de les possibles complicacions que podia comportar aquest

Sí No

16. Creieu que els costos són ajustats al valor real de la intervenció? (tractament, cirurgia, personal, anestèsia i període postquirúrgic)

Sí No

17. Estaria d'acord amb l'estandarització en el mètode o protocol a seguir en les operacions i/o tractaments?

Sí No

18. Estaria d'acord que el col·lectiu estandaritzés els costos de les intervencions i/o dels tractaments?

Sí

No

19. Qui creu que ha de tenir la responsabilitat de l'animal davant una possible complicació de l'animal?

El Veterinari, únicament

El propietari, únicament

Ambdós

20. Ha rebut alguna vegada, amenaces de denunciar-lo per part del propietari del vostre pacient, davant d'alguna intervenció/tractament/complicació que sota el punt de vista del propietari no cregui hagi sigut l'adient?

Sí

No

21. Ha patit en algun moment i en primera persona, algun problema de caràcter legal?

Sí

No

22. En referència a la pregunta anterior, si la resposta és sí, alguna vegada ha hagut de ser entrevistat per un perit veterinari o be, ha hagut d'actuar alguna vegada com a perit?

Sí

No

RESULTATS OBTINGUTS:

Mètode emprat d'enquestar: 1 (molt baix), 4 (molt alt), SÍ/NO i d'opció

Província: Barcelona

Edat promig dels enquestats: 29 anys

Anys d'experiència promig: 5 anys

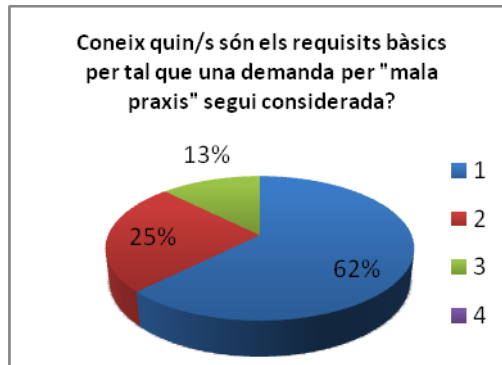
Àmbit professional: CLÍNICA

Anys com a col·legiats: 5 anys

Nº de veterinaris enquestats: 10

Grau de coneixement de les responsabilitats derivades de la pràctica veterinària

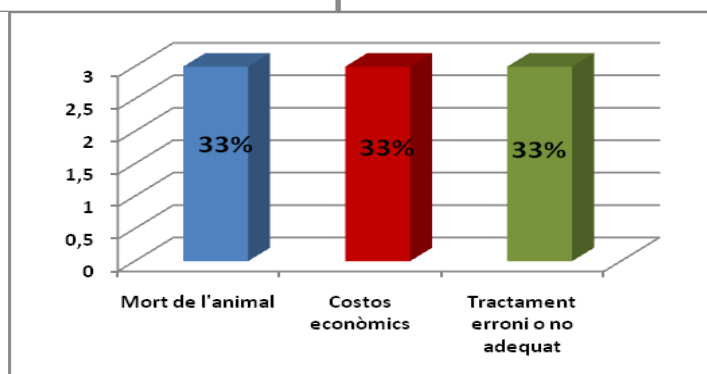
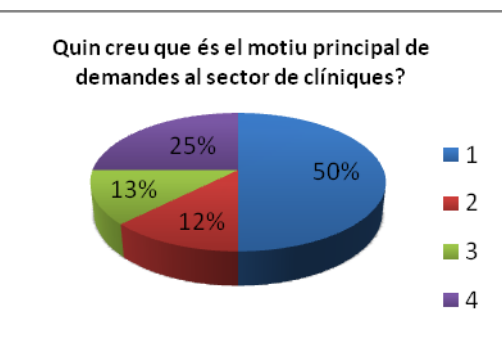
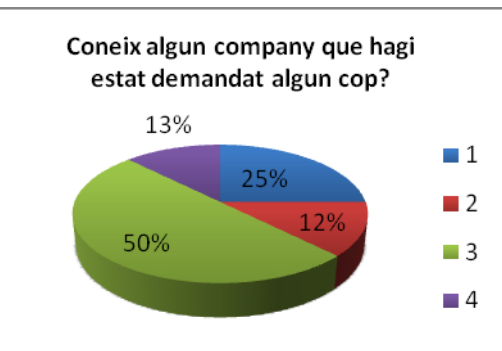
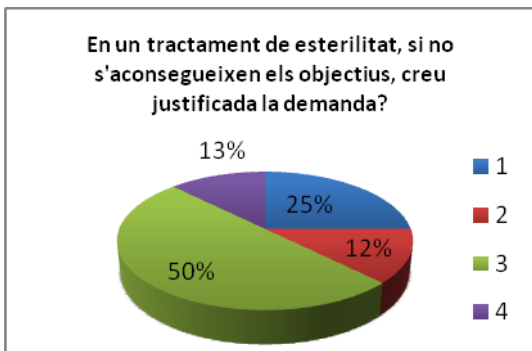

Figures: a,b,c,d

Amb les preguntes anteriors, s'ha intentat avaluar el grau de coneixement sobre les responsabilitats que deriven de la seva pràctica professional, als veterinaris que actualment treballen a les clíniques de petits animals. Els gràfics demostren, amb un elevat percentatge (62%, 50%), que els coneixements sobre les responsabilitats és nul o pràcticament nul.

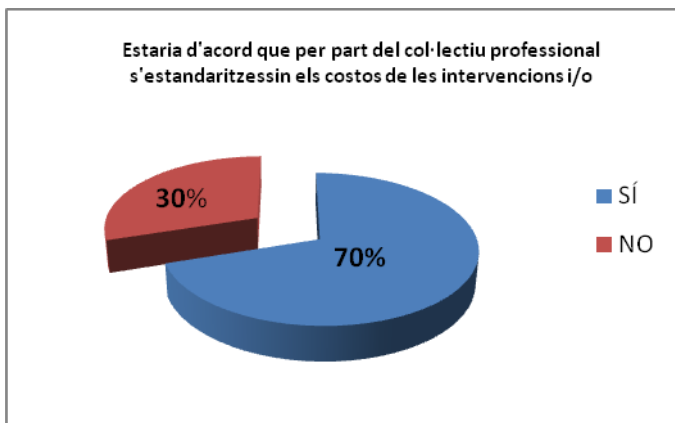
De igual manera, desconeixen els requisits bàsics requerits en un judici per "mala praxis", ja que, la majoria dels enquestats no s'han trobat mai davant una denúncia de mala praxis que s'hagués resolt per la via judicial, per tant, desconeixen aquesta informació.

Denúncies per "mala praxis" interposades pels propietaris

La majoria dels enquestats (50%) han rebut directament una denúncia per “mala praxis”, o coneixen companys de professió que l’hagi rebut, durant la seva vida professional. Com s’indica a la figura j, els motius per “mala praxis” que consideren els enquestats són variats, o bé pot ser per mort de l’animal, per tractament erroni o inadequat o bé per costos econòmics, principalment. D’aquestes demandes la majoria no han arribat a judici, tot i que, hi ha un percentatge a considerar (25%) que s’han resolt per aquesta via. Aquestes dades contrasten amb les proporcionades en un dels últims congressos de professionals veterinaris, realitzat a Castellà- la Manxa, on s’indica que la via extrajudicial sol ser la via més comú de resolució de denúncies interposades per part dels propietaris dels animals de companyia. També es confirma per part de la responsable del departament jurídic del COVB (Elena Oller) durant la seva entrevista. Això, es degut, principalment a que els costos econòmics i la dificultat per demostrar els tres requisits bàsics exigits als demandants són molt elevats i sol ser més rentable, per les dues parts (demandants i demandats), arribar a un acord extrajudicial per concretar la sanció econòmica compensatòria, pels danys morals ocasionats.

Sobre els costos econòmics es va voler esbrinar quin era el pensament real dels veterinaris sobre aquest aspecte, per això es varen proposar dues qüestions en concret la figura k-l, en les sobre si els costos són ajustats i si estarien d’acord amb la estandardització de preus per part del col·lectiu, ja que el Col·legi de Veterinaris aconsella uns preus però no hi ha cap normativa que obligui a complir aquests preus recomanats pel Col·legi. La opinió general és que els preus sí estan ajustats (80%) però sí preferirien una estandardització dels costos (70%). Aquest fet és important `pel perit veterinaris quan el motiu de la denúncia són els costos, tot i conèixer els aconsellats pel Col·legi, no saben a on han de recórrer per valorar si els costos d’una intervenció i/o tractament han sigut ajustats .

Figuresk-l

Un altre motiu de controvèrsia pel perit veterinaris és el mètode de valoració de l’actuació d’un professional veterinaris davant una intervenció i/o tractament. Els professionals veterinaris coneixen científicament, el protocol teòric de les intervencions i/o tractaments però hi ha vegades que per falta de finançament, instal·lacions falta d’altres recursos i voler actuar de forma ràpida, fan que el professional veterinaris sortegi una sèrie de passos en el protocol, i davant una denúncia si hi ha un perit veterinaris involucrat, al no haver-hi en molts casos una estandardització de protocols sinó que poden variar segons el centre, dificulta la seva feina. Per això es va voler preguntar al veterinaris (figura m) si estarien d’acord en estandarditzar les mètodes de protocol d’actuació ja bé sigui per facilitar la feina dels perits com per ells

mateixos en casos de pacients referits d'altres centres. El 70 % dels enquestats han estat d'acord en estandaritzar-ho mentre que un 30% no.

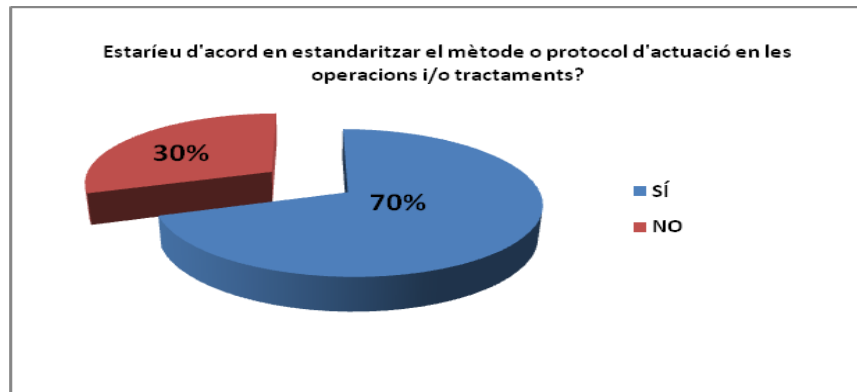

Figura m

La majoria dels veterinaris, creu que el principal motiu de demanda actual és la “mala praxis”, ja que els propietaris, davant complicacions, adjudiquen més responsabilitats als professionals de la que realment tenen. Segons la legislació, les professions sanitàries, entre les quals s’inclou el sector veterinari, tenen la obligació de posar a disposició del pacient tots els medis dels quals disposen, per aconseguir la seva curació però la relació que es manté entre aquestes dues parts no té com a finalitat la curació ja que això és un objectiu que no és pot garantir de manera directa. En les dues enquestes que es varen proposar, hi ha una qüestió referida als documents de consentiment (*figura n*) els veterinaris unànimement (100%) que ofereixen els documents de consentiment (des de el punt de vista jurídic és un contracte) per a que el veterinari pugui actuar sobre un pacient que corri o no perill i s’ha de realitzar qualsevol tractament ja sigui quirúrgic o mèdic. Aquest document ha de ser expressat voluntàriament pel propietari i de forma lliure i absent d’error perquè el contracte sigui vàlid. La prestació del

consentiment informatiu és un dret del client i la seva obtenció u ndeure del veterinari, sinó això pot comportar en una responsabilitat disciplinària o civil.

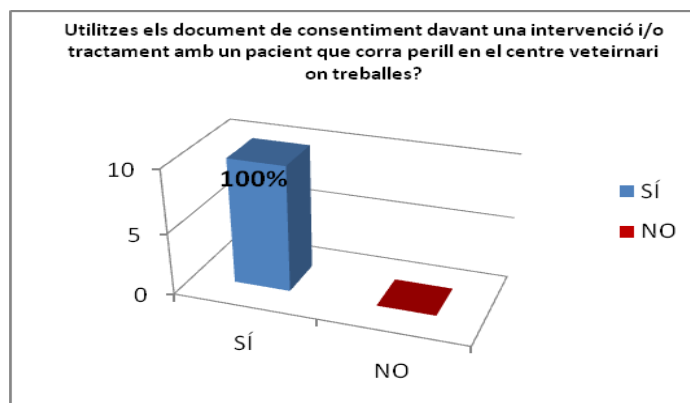

Figura n

Davant la pregunta sobre la intervenció d’esterilitat (*figura f*), més de la meitat dels enquestats (50%, 13%), creu justificada la demanda per part dels propietaris sinó s’assoleixen els objectius de la intervenció. Aquesta pregunta té com a finalitat, posar de manifest que les expectatives esperades després d’una intervenció quirúrgica no són les mateixes sempre sinó que aquestes

depenen del tipus d'intervenció portada a terme. En aquest cas, es tracta d'una intervenció del tipus opcional/ satisfactòria, és a dir, aquelles intervencions que no tenen com a finalitat mantenir la salut del animal sinó de millorar la seva qualitat de vida o la dels seus propietaris els quals, de manera personal, opten realitzar-la. En el cas de l'esterilitat, el propietari per diferents motius (evitar gestacions no desitjades, reduir problemes de comportament hormono-depenents, etc...) opta de manera lliure anar a un centre veterinari per aconseguir el seu desig, per tant, espera que el veterinari, al acceptar el cas, es comprometí implícitament a aconseguir l'objectiu final. Per tant, si aquest no s'assoleix està justificada la demanda. A més a més, el 100% dels enquestats (*figura o*) creuen que la responsabilitat de l'animal davant una complicació, ja sigui després d'un tractament quirúrgic o mèdic i l'animal ha marxat a casa i se li hagi prescrit una sèrie d'instruccions, la responsabilitat és d'ambdós (tant el propietari com el veterinari) ja bé perquè el veterinari no ha informat degudament al propietari i no ha rebut bé la informació o bé perquè el propietari no les compleix.

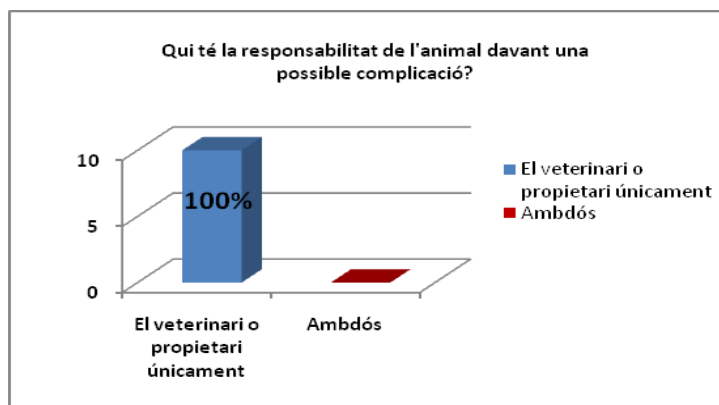
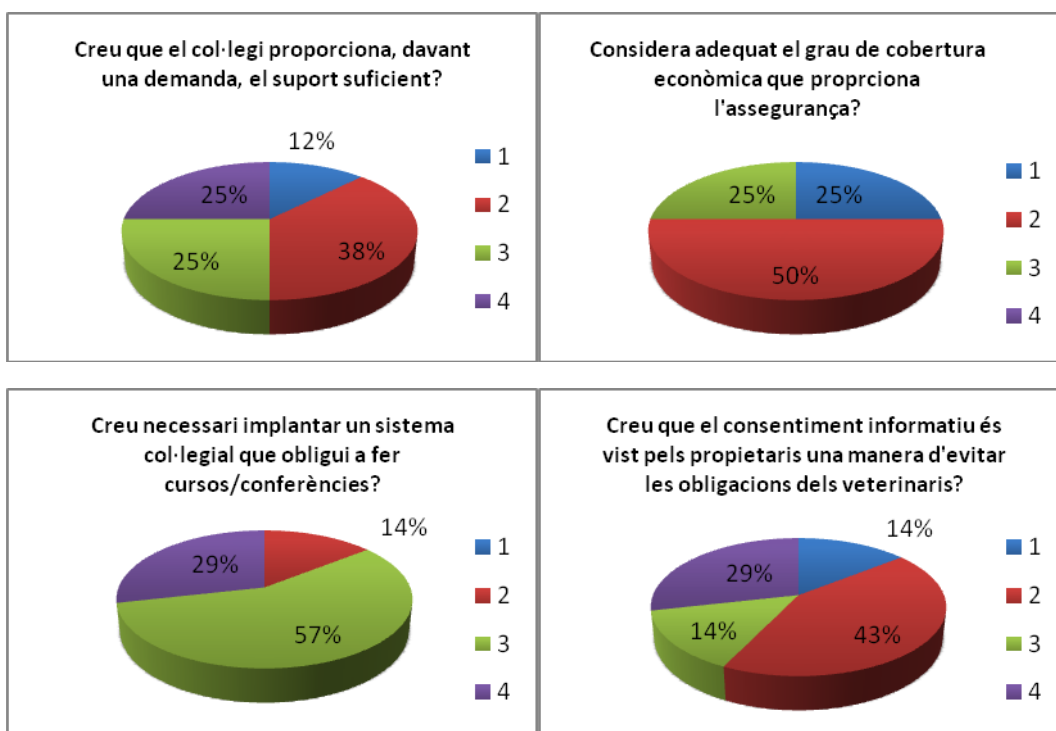

Figura o

Nivell de satisfacció dels col·legiats amb la funció del Col·legi Veterinari de Barcelona

Resolucions jurídiques sobre casos reals de demandes

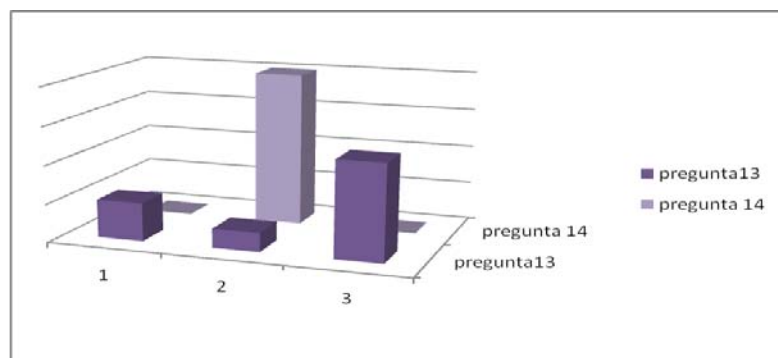

Figura p,q,r,s,t

Amb els resultats que reflexes els dos primers gràfics d'aquest apartat (*figures p-q*), es pot concloure que el nivell de satisfacció dels col·legiats amb el servei prestat pel Col·legi Veterinari davant una demanda és escàs (**30%, 30%**) i el mateix succeeix amb la satisfacció de la cobertura econòmica proporcionada pel col·legi (**40%, 40%**). Els costos derivats de les demandes interposades pels propietaris són resoltes per via extrajudicials, el que disminueix molt les despeses originades pel procediment ja que no s'arriba a judici. En aquests pactes o acords extrajudicials s'acostuma a arribar a un acord econòmic per indemnitzar el demandant pels danys materials/ morals ocasionats. Tenint el compte que el factor més important que determina la quantia econòmica és el dany moral produït, per sobre del valor real de l'animal, les quantitats a indemnitzar no acostumen a sobrepassar el 6000€ ja que es fa molt difícil valorar de manera objectiva el dany moral, per tant, es proposen xifres aproximades del dany.

Respecte a implantar un sistema col·legial que obligui a renovar coneixements cada cert temps amb la realització de cursos, la majoria dels enquestats (**56%, 33%**) estan totalment d'acord ja que creuen que per aconseguir la màxima eficàcia en els serveis prestats als pacients o clients es necessari conèixer les innovacions que la ciència incorpora en matèria de tractaments, procediments quirúrgics i riscos o efectes secundaris, etc. I d'aquesta manera evitar possibles complicacions que ja han estat determinades a través de diferents estudis experimentals.

Més del **50%** dels enquestats creuen que els seus clients, a l'hora de signar el consentiment informatiu, no tenen la creença de que es tracta d'un document que exculparà de tota responsabilitat al veterinari si no que ho reben com un tràmit informatiu per tal de donar a conèixer als riscos que pot estar exposat el seu animal durant o després de la intervenció. Això els facilita la presa de decisions i els concedeix el seu dret a estar informats en tot moment sobre l'actuació veterinària.

En la figura **t**, el primer cas (pregunta 13), es correspon amb un cas real que es va presentar davant la Audiència Provincial de Balears, el febrer de 1998. El jutge encarregat del cas, amb la informació recollida durant el judici juntament amb l'informe del pèrit, va determinar que en aquest cas l'acció del veterinari es considera negligent ja que el dany produït al pacient i de manera col·lateral als seus propietaris, és originat per l'omissió dels coneixements davant el procés. És a dir, com a professional, el veterinari té la obligació de posar en pràctica tots els coneixements que la ciència li confereix per resoldre casos que li són presentats. En aquest, el protocol a seguir en cas de vòmits durant la fase anestèsica inclou comprovar, amb proves diagnòstiques, que no s'ha produït deglució desviada, per tant, que la vida del animal no es

troba en perill. Un cop assegurat això i després d'un període d'observació es troba en disposició de donar l'alta al seu pacient.

Per tant, l'omissió d'aquestes proves es considerar un acte negligent que tindrà com a conseqüències una responsabilitat civil que haurà de complir amb una indemnització compensatori pels danys material i/o morals ocasionats.

Entre els veterinaris enquestats, la majoria ha encertat la sentència real (50%), és a dir, que en aquest cas, identifiquen perfectament l'acte negligent, per tant, de manera indirecta les seves responsabilitats. Tot i això, un percentatge important (25%) creu que el veterinari ha de ser inculpat perquè el dany ocasionat no es produït directament per l'acte quirúrgic, però cal recordar, que és tant o més important realitzar un acte quirúrgic correcte com resoldre, segons la "lex artis" les complicacions que es pugui esdevenir, sempre que aquestes siguin previsibles i tractables.

En canvi, en el segon cas (pregunta 14), el veterinari va ser exculpat per la raó, que el dany ocasionat al pacient no es degut a "mala praxis" ja que la seva actuació es troba dintre del que es considera, per la llei i per les normes col·legials, un acte correcte sense cap responsabilitat. Les reaccions idiosincràtiques (la manera com pot respondre cada individu davant un fàrmac o d'altres) no es pot preveure pels professionals, per tant, aquest no poden adoptar cap mesura per evitar-ho o intentar solucionar-ho. De les respostes obtingudes, el 100% dels enquestats tenen clara l'absència de responsabilitat davant aquestes situacions.

9.2. Enquesta per a l'avaluació del coneixement del propietari sobre els aspectes legals i peritatge en la professió veterinària i resultats

1-Ha visitat alguna vegada algun centre veterinari?

Sí No

2-Si és el cas, sol anar sempre al mateix centre veterinari?

Sí No

· Si la resposta és no, quins són els motius principals?

.....

3-Té plena confiança amb l'actuació del /s veterinari/s del centre/s?

Sí No

· Si la resposta és no, quins són els motius principals?

.....

.....

4-Ha hagut de ser intervinguda quirúrgicament/i o prescrit un tractament la seva mascota, alguna vegada?

Sí, únicament un tractament Sí, tant intervenció com tractament

Ambdós

Cap de les anteriors

5-En referència a l'anterior pregunta:

- **Li va semblar correcte el protocol d'actuació del veterinari? (Protocol previ a una intervenció quirúrgica: examen físic, proves de laboratori complementàries i tècniques de diagnòstic per imatge).**

Sí

No

- **El veterinari li va informar degudament de la intervenció o tractament i també de les possibles complicacions que podia comportar aquest procés?**

Sí

No

- **Qui creu que té la responsabilitat de l'animal davant una possible complicació de l'animal?**

El Veterinari, únicament

El propietari, únicament

Ambdós

- **Creu que els costos són ajustats amb el valor real de la intervenció? (tractament, cirurgia, personal, anestèsia i període postquirúrgic)**

Sí

No

- **Seria partidari de que els costos de cada tipus d'intervenció estigués estandaritzat pel col·lectiu?**

Sí

No

- **La vostra mascota, ha tingut complicacions després d'una intervenció quirúrgica o qualsevol altre tractament que se li hagi prescrit?**

Sí

No

- **Ha fet alguna denúncia al respecte?**

Sí

No

·*Si la resposta anterior és no, per què?

-No crec que hi haguessin motius per denunciar

-No vaig voler denunciar, però sí ho vaig pensar

-Vaig voler-ho fer, però no sabia a on adreçar-me?

6.Sap a on hauria d'adreçar-se davant un problema?

Col·legi de Veterinaris de Barcelona

Associació de Consumidors

Advocat

Altres

7.Coneix la funció del perit veterinari?

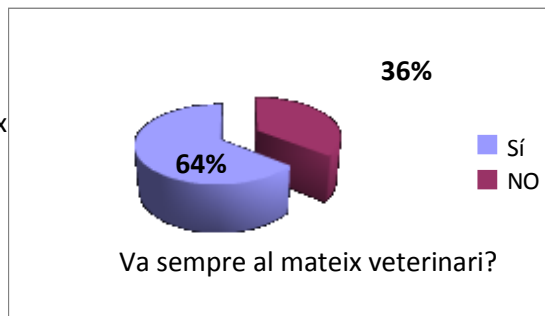
Sí

No

RESULTATS OBTINGUTS

Amb aquesta enquesta hem intentat valorar el coneixement dels propietaris sobre el camí a seguir davant d'una irregularitat amb el seu veterinari. A més també volíem saber el grau de conformitat i satisfacció amb els veterinaris. Per aquest motiu es van enquestar 28 propietaris.

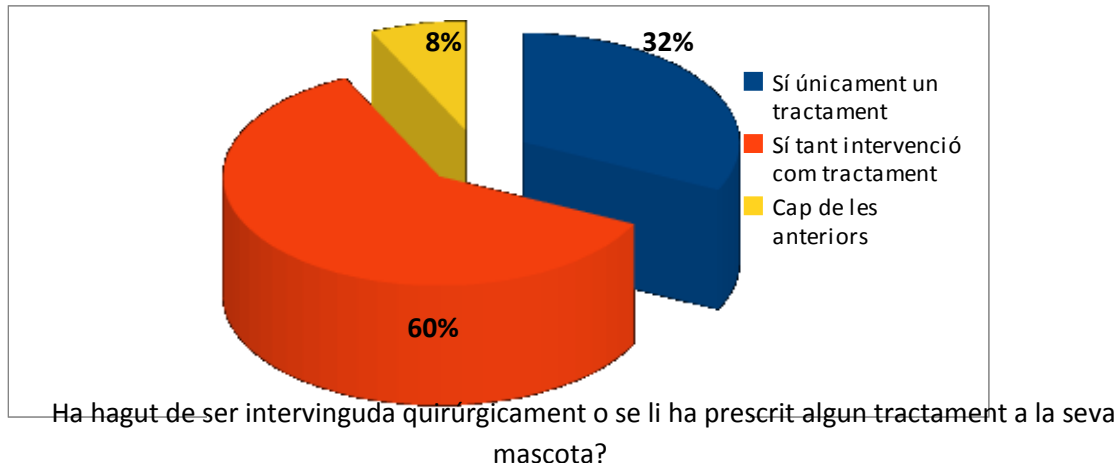
El 64% dels propietaris va contestar que van sempre al mateix veterinari. D'altra banda aquells que van afirmar no sempre anar al mateix veterinari van indicar que aquest fet es degut a que per qüestions més complicades o més específiques prefereixen anar a un hospital on trobaran especialistes per a diferents qüestions. Però que per vacunacions o problemes que no requereixen tanta especialització van sempre al seu consultori o clínica habitual .

38

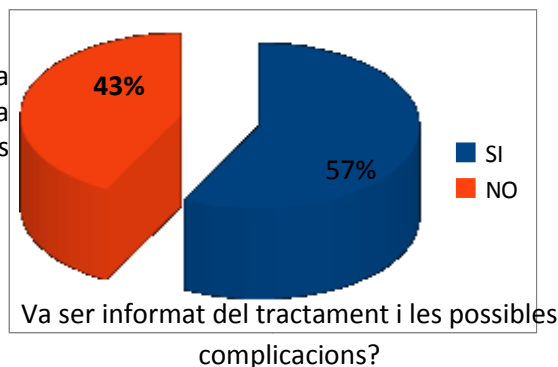
En general la confiança en el veterinari per part dels propietaris es bona, segons l'enquesta un 86% confia en el seu veterinari.

Un 60% dels enquestats ha hagut de sotmetre a un tractament quirúrgic i farmacològic a la seva mascota alguna vegada. Un 32% li ha administrat tractament farmacològic i només un 8% no ha tingut la necessitat d'aplicar cap mena de tractament a la seva mascota.

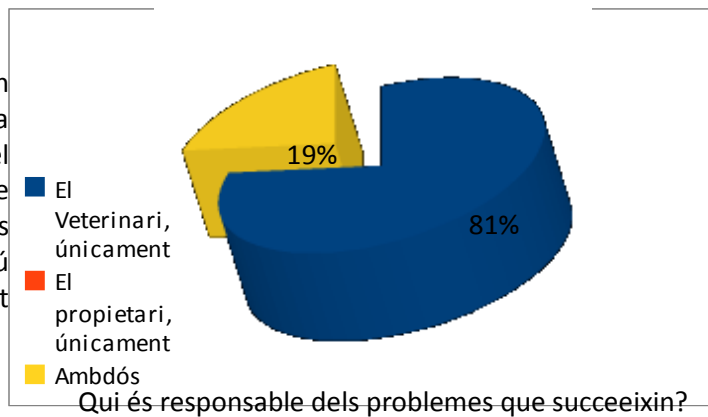

Dels propietaris que van respondre que havien hagut de fer algun tipus de tractament, al 88% li va semblar correcte el protocol realitzat pel veterinari, en canvi un 12% pensa que no va ser correcte.

D'altra banda i mantenint relació amb la pregunta anterior, un 43% afirma que no va ser informat de la intervenció/tractament i de les seves possibles complicacions o efectes adversos.

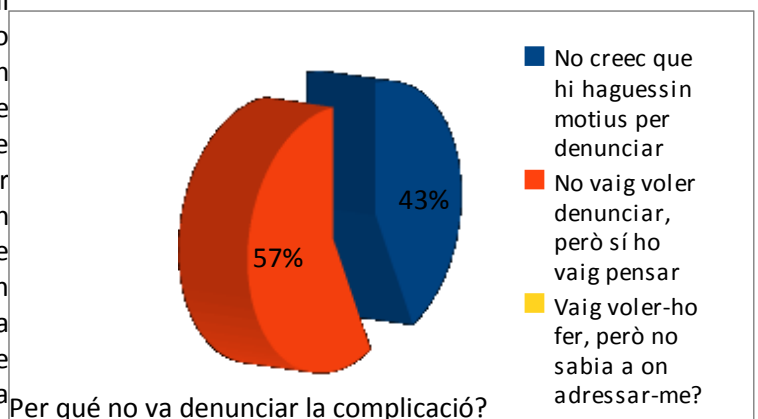

Majoritàriament els propietaris pensen que la responsabilitat davant una incidència només recau sobre el veterinari només un petit percentatge pensa que ambdós són responsables d'allò que succeeix-hi al animal. Ningú creu que el propietari exclusivament sigui el responsable.

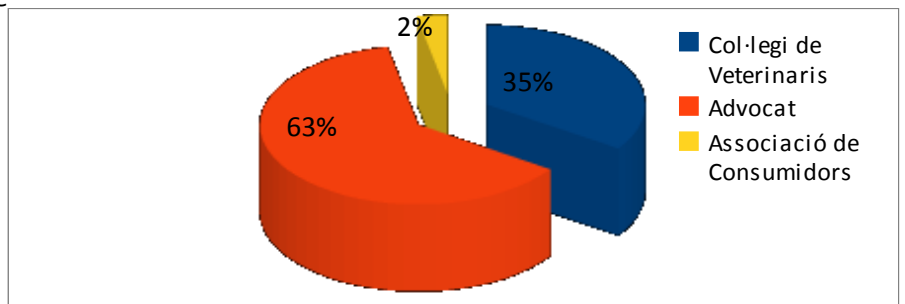

En la següent qüestió, es plantejava quants dels animals tractats havien tingut complicacions després del tractament o de la cirurgia. El valor dels animals que han patit complicacions és d'un 26%, tot i no ser molt alt és un valor considerable.

Les preguntes següents segueixen dirigint-se a aquells propietaris que han realitzat algun tractament, quirúrgic o no. La idea final es conèixer perquè la majoria de gent no denuncia davant un fet que consideren incorrecte. El 100% van contestar que mai havien denunciat i a la pregunta de quin era el motiu el 57% va contestar que ho van pensar però que no volien denunciar. L'altre 43% va contestar que no havien motius per denunciar. En aquesta pregunta només es demanava la resposta a aquelles 7 persones que havien patit complicacions. Cap persona va contestar que no s'havia on havia d'adreçar-se.

Quan vam preguntar si s'havien on havien d'adreçar-se davant una irregularitat la majoria van contestar que anirien a un advocat, 63%. només un 35% considera que el lloc apropiat per dirigir-se és el col·legi de veterinaris.

El 75% van contestar que no coneixen quina és la funció d'un perit veterinari

Exactament la meitat dels enquestats consideren que el cost no s'ajusta amb el valor real de la intervenció o els tractament mèdics, sobre els 26 que han realitzat algun tipus de tractament.

A més el 96% dels enquestats creuen que els costos dels procediments i tractaments haurien d'estar estandarditzats.

Cal indicar que només el 0'7 % dels enquestats no ha dut mai la seva mascota a un veterinari.

10. Conclusions

Actualment el prestigi veterinari depèn en gran mesura de la seva actuació diligent, a més a més de l'ús de tècniques adequades pel tractament i el compliment de la legalitat i ètica deontològica amb els seus deures com a professionals veterinaris.

Amb aquest treball el que hem volgut aprendre són els drets que li confereix el Col·legi de Veterinaris i les obligacions que ha de respectar com a col·legiat, a més a més de la Responsabilitat Civil i l'ofici de perit veterinari. Tot procediment legal és un procés farragós i que necessita temps per poder arribar a la seva fi. Aquest temps té una explicació, i és que es produeixen tot una sèrie de tràmits legals, tant per part de l'administració per poder informar-se d'allò succeït i deliberar, com de la persona o persones implicades per poder defensar-se i recórrer totes les decisions que es van prenent.

També hem observat, tal i com deia la bibliografia i Elena Oller, que les queixes o denúncies als veterinaris de clínica no arriben en la majoria d'ocasions a judici. I, que aquest fet es dona degut a que en la majoria de casos s'arriba a una solució extrajudicial via administració i/o amb l'empresa asseguradora del denunciat.

Després de realitzar una recerca sobre aquests aspectes ja esmentats, vam realitzar unes enquestes per conèixer realment l'opinió del veterinari i també una breu enquesta als propietaris sobre la relació propietari-veterinari pel que fa a confiança, complicacions, possibles denúncies que es poden donar.

Entre les conclusions que hem obtingut trobem:

La majoria dels veterinaris, no tenen coneixement de les Responsabilitats que deriven de la pràctica professional veterinària i els requisits que necessitarien davant un judici, això és important tenir-ho en compte. El desconeixement de les lleis i normes de la professió i les conseqüències que pot comportar el seu incompliment, no queden anul·lades pel fet de no tenir constàncies d'elles. Per aquesta raó, seria important que els veterinaris rebessin més informació, principalment per part de l'organització de la que formen part, és a dir, del col·legi veterinari, sobre aquests aspectes. Tot i això, cada col·legi veterinari té com obligació contractar una assegurança que s'encarrega de portar a terme els temes judicials i de fer front a les indemnitzacions econòmiques que s'imposin per negligències produïdes pels veterinaris. A més, tant per part d'aquesta assegurança com per part del propi col·legi, des del primer moment el col·legiat rep tota la informació sobre els procediments legals i es posa a la seva disposició un advocat per a la seva defensa. Per tant, això fa que els veterinaris confiïn en aquests serveis i no tinguin cap interès sobre aspectes legals més enllà dels fets puntuals que puguin esdevenir durant la seva vida professional.

Hi ha molts veterinaris que tenen coneixement de denúncies ja sigui per un company de professió o bé de forma directa, això contrasta amb la resposta en l'enquesta als propietaris. Cap d'ells ha denunciat al seu veterinari però un gran percentatge ho va pensar. En general la nostra societat, no denuncia possibles casos de negligència a les seves mascotes o altres abusos com poden ser abusos econòmics, encara que puguin tenir raó, perquè suposaria un

cost econòmic massa elevat si aquesta denúncia arribés a judici, on haurien de pagar advocat, procurador i un possible perit veterinari que investigui i redacti un informe per a la seva defensa.

Un altre possible raó per la qual no denunciem, és per desconèixer a quina institució haurien d'adreçar-se, només un 35% dels enquestats s'adreçaria al Col·legi de Veterinaris

Els motius de denúncia o de queixa són per mala praxis per un tractament inadequat o bé la mort de l'animal. Tot i això, no hem de deixar de banda els motius econòmics, per això vam voler saber què pensaven els propietaris i els veterinaris sobre els costos actuals i l'estandardització d'aquests. Ja que aquest últim aspecte és molt important pels pèrits veterinaris quan han d'avaluar un cas de possible abús econòmic.

La majoria dels propietaris estaven d'acord, que els costos són massa elevats i que la possibilitat de estandarditzar-lo seria molt bona idea, tal i com pensen la majoria de veterinaris enquestats.

Respecte al Col·legi de Veterinaris, la majoria de veterinaris i en el nostre cas també, estaríem d'acord en implantar un sistema col·legial que OBLIGUI a renovar coneixements cada cinc anys màxim, per poder aconseguir els millors coneixements sobre noves tècniques, avançaments en la ciència. Els coneixements sobre la ciència són un criteri important per a determinar si l'acció d'un professional es considera o no negligent és la seva adequació al que anomenen "*lex artis ad hoc*", és a dir, actuar segons l'estat actual de la ciència. Aquest sistema ja ha estat implantat en països com els Estats Units D'Amèrica, on els col·legiats pel fet d'estar col·legiats tenen implícit un prestigi professional ja que és requisit indispensable per continuar al col·legi renovar els seus coneixements en la matèria. I també millorar sobretot el servei al pacient que és el que principalment ens mou a tots els que estimem els animals.

Entrevista a Elena Oller

Data: 31/12/09

Lloc: Col·legi Oficial de Veterinàris de Barcelona.

Funció dins del col·legi? Advocada, assessora legal.

Estatuts abans del 2009. Elena Oller ens explica que abans els estatuts van ser modificats en el 2009 a partir d'e l'establiment d'una llei. Aquesta llei és més impositiva i deixa menys marge per a la organització del col·legi. Per exemple, estableix les sancions que s'han d'aplicar, sent aquestes més greus que les anteriors. A més també s'ha d'ajustar la normativa interna com els Comitès.

Relació amb altres col·legis: No hi ha problemes amb la resta de col·legis. Ens indica que a vegades col·legiats d'altres zones de Catalunya la truquen per algun assessorament, degut a que en el seu Col·legi no hi ha un advocat.

Quin tipus de seguretat civil té el COVB o depèn de cada veterinari? El Col·legi de veterinaris proporciona una assegurança, que, actualment és la mateixa per a tots el veterinaris de l'estat espanyol. Aquesta assegurança es paga trimestralment. Document adjunt sobre responsabilitat civil i assegurança en l'annex.

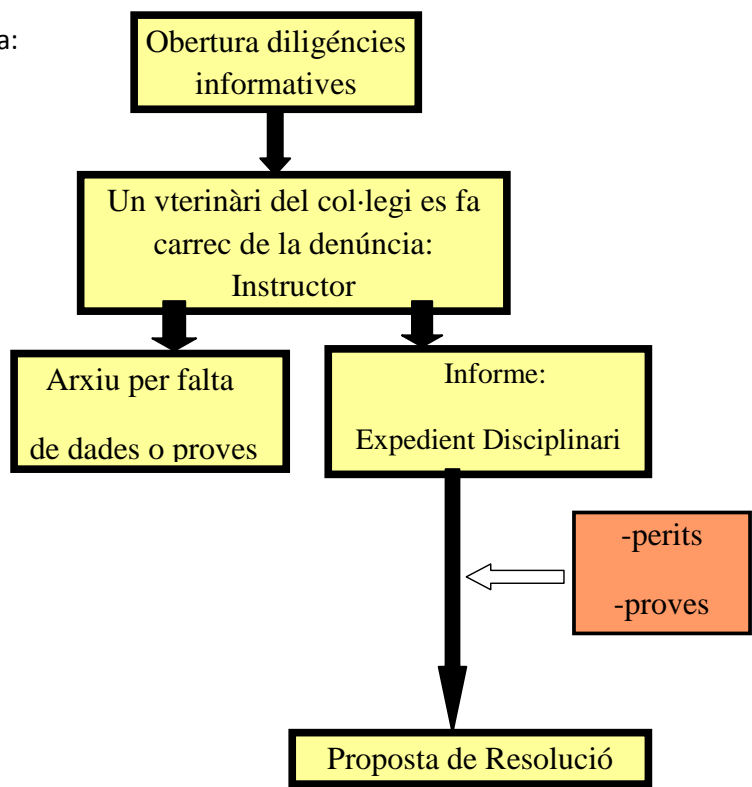
Protocol davnt d'una denúncia:

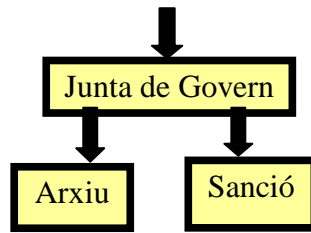
Hi ha tres vies alhora de fer una denúncia: -administrativa --> Responsabilitat disciplinària

-civil

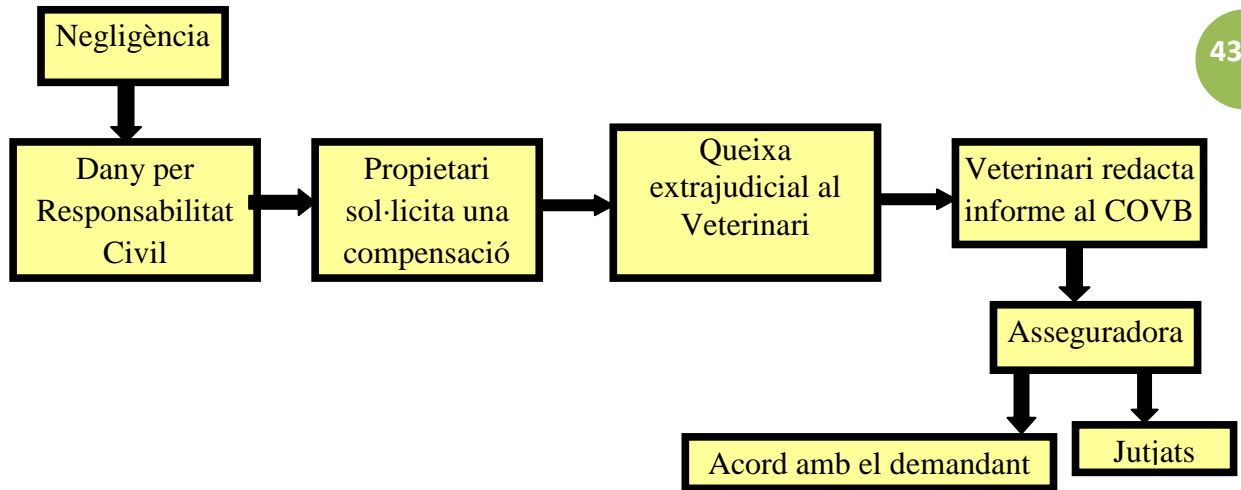
-penal

Via administrativa:

Vía civil:

43

En la majoria de casos no s'arriba a un judici, això es degut a que per seguir aquesta via és necessari contractar a un advocat i disposar d'un procurador. També hi ha la participació de perits veterinaris.

En cas de solucionar-se per acord amb l'asseguradora, aquesta proporcionarà una compensació econòmica, segons el valor comercial del animal (en cas de factura de compra aquesta es tindrà en compte), les despeses causades al propietari (factures, trasllats, dies de feina) i el dany moral degut a l'estima per l'animal.

Els casos que normalment arriben a judici són aquells en que hi ha una implicació de Salut Pública, com per exemple els residus farmacèutics en les canals d'animals.

e) Principals denúncies que es realitzen?

1. Negligències mèdiques
2. Competència deslleial
3. Incompliment de normes

11. Bibliografía

Llibres de referencia:

1- Monterroso Casado, E., (2006). Aspectos legales y responsabilidades derivadas de la práctica veterinaria. Zaragoza. Ed. Servet

Articles de referencia:

- 1- Dra. M^ªJ Gutiérrez Pérez, et.al. Responsabilidad Civil en las clínicas veterinarias. Revista Asesoría.
- 2- Aragonés J., et al, (2006) Comisión de ética de Avepa: Generando Confianza,el consentimiento informado en veterinaria. Editorial: AVEPA.
- 3- De la Cruz Moreno C.,(2009) Actuación Pericial en Medicina Veterinaria: Aspectos generales. Redvet.

Webs de referencia

- 1- www.covb.cat
Estatuts del Col·legi Oficial de Veterinaris de Barcelona
Normativa del Comité de Deontologia
Normativa del Comité de Veterinaris Assesors i Perits